



SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

c. k. gimnazyum im. Franciszka Józefa
w Drohobyczu

ZA ROK SZKOLNY

1911.

13880

1. Kolonia wakacyjna drohobyckiego gimnazyum
w Uryczu. — Napisał J. Staromiejski.
2. Część urzędowa przez dyrektora.



NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Z drukarni Anieli Broś wdowy w Drohobyczu.

1911.



12.12.19
20.12.19

Kolonia wakacyjna drohobyckiego gimnazjum w Uryczu.

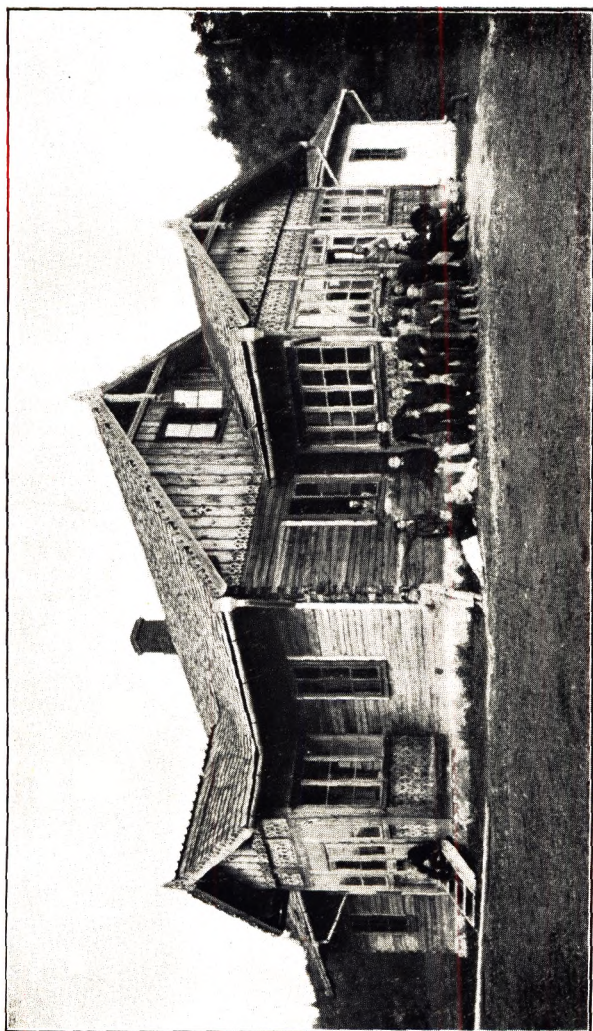
Na jednym z posiedzeń drohobyckiego Koła Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych zastanawiano się, czyby nie należało postarać się o fundusze celem umożliwienia wysłania kilku uczniów na kolonię wakacyjną w Podsobniu. Dla omówienia tej sprawy, lub postawienia jej na inne tory, postanowiono zwołać osobny komitet ze znanych i wpływowych w mieście osób. Zaraz na pierwszym posiedzeniu Komitetu wyłoniła się śmiała myśl, że miasto takie, jak Drohobycz, powinno mieć dla swojej młodzieży osobną kolonię wakacyjną, a myśl ta zbliżyła się o wielki krok ku zrealizowaniu, skoro p. J. Feuerstein, były wiceburmistrz miasta, oświadczył, że ofiaruje dla przyszłej kolonii budynek w jednym ze swoich majątków. Mając zapewnione pomieszczenie, należało pomyśleć o funduszach i sposobach ich zebrania tembardziej, że cel od razu określono sobie dość szeroki i postanowiono wysłać na kolonię 30 uczniów gimnazjalnych. Na czele komitetu stanął radca c. k. sądu Dr. A. Pilecki, gromadzenie funduszków powierzono dyrektorowi gimnazjum, pomoc czynną ofiarowali panowie Jakób Feuerstein, Natan Goldhammer i prof. A. Ludwik Zubczewski.

Rozesłano więc najpierw około 200 odezwo do firm przemysłowych i kupieckich, jako też do osób, znanych z ofiarności na pożyteczne cele. Słowa odezwy nie przebrzmiały bez echa: wpływały datki i subwencje drobne i poważniejsze. Uchwalono także zwrócić się do pomocy pań, które nie odmówiły swego współdziałania i postanowiły urządzić na rzecz kolonii wakacyjnej raut, oddając w tej sekcji przewodnictwo dyrektorowej Staromiejskiej.

Raut, którego część muzykalną ku ogólnemu uznaniu wypełniły — wedle słusznej zresztą zasady „uczniowie dla uczniów“ — chóry i orkiestry gimnazyalne pod doświadczoną batutą prof. A. Łucyka, na którym stoły obficie zastawiła życzliwa młodzieży ofiarność pań komitetowych, który zgromadził licznych gości miejscowych i zamiejskowych, na którym wreszcie zabawa wśród młodszego świata zamieniła się w ohochoze tańce, powiódł się znakomicie także po względem materialnym, przynosząc piękną kwotę około trzech tysięcy koron. Miłe wspomnienie, jakie ten udały wieczór pozostawić musiał w pamięci gości i komitetu, zważył nieco artykuł jednego z dzienników, który oddając słuszne pochwały pod adresem dyrektora Staromiejskiego staraniom pań i panów, należących do komitetu, zauważył jednak celem przestrogi na przyszłość, iż na raucie panowała ogólna karota. Przed tem twierdzeniem należy stanowczo wziąć w obronę grono pań gospodyń i panien, zajętych przy słodyczach i kwiatach, które na wszystko ustanowiły stałe ceny, z reguły nie wyższe od cen odpowiednich artykułów w publicznej sprzedaży, które ceny te podały do ogólnej wiadomości na licznych cennikach, rozstawionych po stołach, i które uchwałyły pomiędzy sobą za każdy artykuł odciągać cennikową należytość i wydawać resztę. Prawda, że liczni goście nie przyjmowali reszty, ofiarując ją na rzecz kolonii, ale o karocie w zwykłym i używanem tego słowa znaczeniu nie było mowy i nikt o niej z komitetu nie myślał.

Zebrane kwoty dawały już silną podstawę kolonii na rok bieżący i należało przygotować ją w szczegółach.

Za wpływem p. Feuersteina Towarzystwo Uryckie oddało swoje domy i wille w Uryczu, które po zreformowaniu ruchu kopalnianego stoją w znacznej części pustką, do dyspozycji komitetu. Należało tylko wybrać. W tym celu wyjechał końcem maja dyrektor gimnazjum z p. Feuersteinem i Dr. Pileckim i przy pomocy dyrektora Towarzystwa Uryckiego p. Horszowskiego wybrano dla kolonii dwa domy: jeden z nich to doskonale utrzymana willa o dziewięciu ubikacjach w parterze, z pokojem na poddaszu, oszkloną werandą od południa i oszklonym gankiem od zachodu, na splantowanym stoku góry, osłonięta ze wszech stron przed wiatrami, z otwartym widokiem w kierunku drogi, wiodącej ku południowi do rzeki



Kolonia wakacyjna w Uryczu. Budynek główny.



Stryja i na kopalnię po przeciwnej stronie wąwozu; dom drugi to były sklep kółka rolniczego ze śladami znacznego opuszczenia. Towarzystwo uryckie obiecało jednak zupełnie go zreštauować tak, że powstała tam duża sala jadalna, węższa od niej, ale dłuższa spiżarnia, porządna piwnica, dwie kuchnie z dwoma pokojami dla sług i dwa pokoje na pięterku, z których jeden wyznaczono jako pokój gościnny, a drugi zarezerwowano na wszelki wypadek jako infirmary. Obie kuchnie łączą się z salą jadalną przez okienka do podawania potraw, wejścia zaś mają osobne z podwórza. Koszta restauracyi, wynoszące kilkaset koron, pokryło Towarzystwo tytułem subwencyi na kolonię.

Oprócz pomieszczenia kolonii musieli panowie komisarze oglądnąć się za wodą do picia i wodą do kąpieli. Kwestye obie okazały się w pierwszej chwili nieco kłopotliwe. Jest wprawdzie obok głównego budynku głęboka i bardzo porządnie zbudowana studnia, lecz nieużywana od lat i nikt nie umiał dać o niej uspokajających wyjaśnień. Postanowiono więc korzystać z małej studzienki pod górą, która dostarczała wody służbie kopalnianej. Kąpiel najnaturalniejsza byłaby w rzece Stryju, rzeka ta jednak, jak osobiście stwierdziliśmy, jest oddalona od kolonii o 40 minut, kąpiel zatem w niej wymaga poświęcenia pewnego czasu, którego koloniści mają zwykle dosyć, ale nieraz narażać się muszą na wybryki niestajej w górach pogody. Postanowiono zatem, że w dni mniej pewne kąpiel rzeczną musi zastąpić kąpiel w potoku, płynącym tuż u stóp góry, na której stoku wnosi się główny budynek. Plan ten dał się przeprowadzić tem łatwiej, że w potoku tym urządzony już był niegdyś basen do kąpieli, popsuty jednak obecnie w jednym miejscu przez wezbraną wodę. Przeprowadzenie basenu do możliwego stanu miało być rzeczą chłopców, którzy też rzeczywiście z kąpieli w tym potoku bardzo korzystali. Po powrocie zdano sprawę komitetowi, który postanowił zawiesić już na razie swoje czynności, a urządzenie kolonii w szczegółach polecił dyrektorowi gimnazyum, dyrektorowej Staromiejskiej i panom Goldhammerowi, Horszowskiemu i Zubczewskiemu.

Ażeby na miejscu całkiem dokładnie obliczyć i ułożyć plan potrzeb, dyrektor z żoną i p. Horszowskim wyjechali do Urycza, a po rozważeniu wszystkich pro i contra przyszedł do

przekonania, że trzeba sprawić nietylko sprzęty wewnętrznego urządzenia, nie tylko naczynie kuchenne i to do dwóch kuchni: żydowskiej i katolickiej, ale, ponieważ w kolonii znajdą pomieszczenie prawdopodobnie uczniowie, z których wielu nie będzie wiedziało, co to siennik, poduszka lub kołdra, także całą pościel. Wysłano więc na miejsce stolarza i kazano mu porobić potrzebne stoły, ławki, szafki nocne, półeczki na ubrania, wieszadła i inne drobniejsze rzeczy jak stolnice, stolniczki i t. d. z drzewa ofiarowanego bezpłatnie przez panów Samuelego i Lindenbaumów a po niższej cenie w części, a w części bezpłatnie przez p. Herbsta; zakupiono łóżka żelazne w Podgórzu, sienniki, przescieradła, nasypki na poduszki z siana, ścierki w Korczynie, koce w Rakszawie, naczynie kuchenne w tutejszym składzie Oberländera, słomę do sienników musiano sprowadzić z Bolechowic.

Kolonia leży w półgodzinnem co najmniej promieniu od najbliższych osad ludzkich, a osady te to wioski górskie, zamieszkałe przez ludność popsutą trochę bliskością kopalń, ubogą i niezaradną. Należało więc pomyśleć o wszystkich szczegółach aprowizacji kolonii, która przecież wraz z zarządem i służbą miała się składać z czterdziestu osób. Ugodzono więc dostawę mięsa dla obu kuchni w Schodnicy, masła w krajowej Spółce mleczarskiej, mleka u pachciarza z Jamelnicy (naturalnie z odpowiedniami zastrzeżeniami), jarzyn w Borysławiu, chleba i bułek u miejscowego sklepikarza, który miał je wypiekać w podanej jakości i wadze. Resztę potrzeb miała zaspokoić Schodnica, sprzyjające okoliczności, a wreszcie pomoc i zaradność samych kolonistów. Dnia 30. czerwca wszystko do najdrobniejszych szczegółów były przygotowane, a dnia 2. lipca wyjechał prof. Karwowski ze służbą, aby jako kierownik kolonii urządzić wszystko na miejscu i donieść telefonicznie o brakach, gdyby jeszcze jakie zauważył, gdyż koloniści mieli wyjechać z Drohobycza w środę dnia 6. lipca i trafić już na obiad.

Równocześnie z temi przygotowaniem, które — wyznać trzeba — przypadły dyrektorowi w najgorętszą porę, bo na czas matur, egzaminów i koniec kursu, i które udało mu się porobić tylko dzięki wielkiej pomocy żony i p. Goldhammera, ogłoszono konkurs na wolne miejsca w kolonii. Warunki konkursu z małemi zmianami wzięto z ogłoszenia kolonii wakacyjnej Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. Zgłosiło się

uczniów 68, pomiędzy nimi także tacy, za których rodzice ofiarowali oznaczone wynagrodzenie lub sprawę wynagrodzenia pozostawiali uznaniu Dyrekcyi. Komitet wykonawczy postanowił jednak przyjmować tylko kolonistów bezpłatnych, o ile odpowiadają warunkom konkursu, a gdyby który z niedostatku nie mógł odpowiedzieć wszystkim wymaganiom szczególnie pod względem ubrania, postanowił i tu dopomóc. Rzecz dziwna: pomimo że warunki życia tutejszych biednych uczniów wyznania mojżeszowego nie mają zwykle nic wspólnego z wygodą i higieną, a nawet drwią sobie z najprymitywniejszych jej wymagań i to nie tylko w ciągu roku szkolnego, ale i podczas wakacji, kiedy to uczniowie katolicy, już to wskutek przyrodzonej werwy, już to wskutek zajęć rodziców przecież mają więcej do czynienia ze słońcem i powietrzem, podań od uczniów żydów wpłynęło stosunkowo mało. Powodem tego prawdopodobnie był nie tylko strach przed świeżem powietrzem, ale także obawa przed złamaniem przepisów rytualnych, gdyż widocznie nie chciano przypuszczać, że uczniowie będą mieli możliwość ścisłego ich dochowania. Podań jednak wpłynęło tyle, że było z czego wybierać. Nie przyjęto tych, których przyjąć nie należało, gdyż otrzymali poprawkę, lub stan ich zdrowia na to nie pozwalał, lub wreszcie tych, którzy w porównaniu z innymi byli przecież w lepszych warunkach.

Przyjęci zostali:

1. Anker Natan, rel. mojż.	uczeń klasy I a
2. Lew Kazimierz, rzym. kat.	„ „ I a
3. Zubczewski Maryan, rzym. kat.	„ „ I a
4. Littmann Jakób, rel. mojż.	„ „ I b
5. Proper Max, rel. mojż.	„ „ I c
6. Dziubka Karol, rzym. kat.	„ „ I d
7. Josefsberg Mordche, rel. mojż.	„ „ I d
8. Teitelbaum Abraham, rel. mojż.	„ „ I d
9. Domadzierski Karol, rzym. kat.	„ „ II a
10. Rosenfeld Zygmunt, rel. mojż.	„ „ II a
11. Tchorzelski Hieronim, rzym. kat.	„ „ II b
12. Lew Jan, rzym. kat.	„ „ II c
13. Tabak Henryk, rel. mojż.	„ „ II c
14. Kordek Władysław, rzym. kat.	„ „ III a
15. Getreu Leib, rel. mojż.	„ „ III b

16. Wilf Anschel, rel. mojż.	„	„	III b
17. Josefsberg Salomon, rel. mojż.	„	„	III c
18. Gawlewicz Stanisław, rzym. kat.	„	„	IV a
19. Czupkiewicz Jan, rzym. kat.	„	„	IV b
20. Krechowicz Dyonizy, rzym. kat.	„	„	IV b
21. Starak Franciszek, rzym. kat.	„	„	IV b
22. Bernstein Chaim, rel. mojż.	„	„	V a
23. Keller Juliusz, rzym. kat.	„	„	V b
24. Tabak Naftale, rel. mojż.	„	„	V b
25. Wagschall Leon, rel. mojż.	„	„	VI a
26. Pełczyński Leon, grec. katol.	„	„	VI b
27. Fastmann Józef, rel. mojż.	„	„	VII
28. Książek Ferdynand, rzym. kat.	„	„	VII
29. Lanner Mojżesz, rel. mojż.	„	„	VII
30. Szemelowski Michał, rzym. kat.	„	„	VII

Nazwiska przyjętych podano do wiadomości w gimnazjum na tydzień przed odjazdem.

Dnia 6. lipca o godzinie 6 rano zaroiła się pusta od dni kilku ulica przed gimnazjum. Pieszo i wózkami, sami lub w towarzystwie rodziców, każdy w płóciennem ubraniu z peleryną na ramionach i przepisany kufereczkiem w ręku zjawili się koloniści, by tu oddać tobołki swe na przygotowany wóz, a sami udać się na dworzec kolejowy, gdyż do Borysławia miano jechać koleją. Po drodze dyrektor z uczniami katolikami wstąpił na chwilę do kościoła, by pomodlić się o szczęśliwe wakacje, uczniowie żydzi pod opieką p. Goldhammera i wiceprefekta Dr. Kollera złączyli się z nimi w rynku i stąd już razem udano się na dworzec.

W Borysławiu czekały wozy, wysłane z grzeczności przez osoby życzliwe młodzieży, ale czekał też i deszczyk wcale rzęsy. Wskutek tego pierwotny plan p. Goldhammera, który uprosił sobie przyjęcie kolonistów pierwszym śniadaniem przy swojej kopalni, musiał się zmienić na wejście do restauracyi, gdzie wszystko dla kolonistów czekało przygotowane. Przypuszczać należy, że żadnego z chłopców nie wypuszczono z domu na czczo, te jednak dwie godziny, przebyte rano na świeżem powietrzu, a może i towarzystwo i niezwykle położenie wywołało u wszystkich nadzwyczajny apetyt: znikwały wprost jaja, chleby z masłem i kubki mleka, uprzejma gospodyni, znana w Borysławiu „pani Mamcia“ nadzorowała



Kolonia wakacyjna w Uryczu. Budynek gospodarczy.

służących, by dostarczali wszystkiego w obfitości i zachęcała uczniów mniej śmiałych, a troskliwy fundator od czasu do czasu zwracał się do dyrektora z zapytaniem, czy chłopcy nie będą głodni.

Po śniadaniu przy wcale rześistym, na szczęście nie zbyt przykrym kapuśniaczku, który zresztą miał być towarzyszem całej podróży i symbolem wakacyjnej pogody, usadowili się uczniowie na wozach, czekających przed restauracją i pod opieką wiceprefekta pojechali naprzód. Dyrektor z p. Goldhammerem pozostali jeszcze w Borysławiu, by poczynić tu resztę potrzebnych zakupów i poczekać na p. Horszowskiego, z którym mieli razem udać się do Urycza.

Pierwszą troską dyrektora po przyjeździe było zbadanie, czy który z uczniów nie przemókł. Obawy jednak okazały się płonne: po zrzuconiu dobrze wilgotnych peleryn wszyscy bez przebierania się mogli pójść zaraz na obiad, na który właśnie dał sygnał trąbką p. kierownik kolonii.

W sali jadalnej, po holendersku czystej, zasiedli uczniowie katolicy przy stole od kuchni dla chrześcijan pod przewodnictwem prefekta, żydzi przy stole drugim po stronie kuchni żydowskiej z wiceprefektem na czele, przy stole mniejszym w środku sali familia prefekta i goście. Porządek ten zachowano niezmiennie do końca wakacyi. Stoły były nakryte białymi ceratami, naczynie jednej kuchni i drugiej, choć tego samego gatunku, różniło się barwą lub kształtem, aby uniemożliwić pomieszanie.

Po obiedzie trzeba było zabrać się do zagospodarowania uczniów tembardziej, że nadjechała fura z rzeczami chłopców. Dyrektor kazał otworzyć paki z bielizną na pościel i kocami i wydał każdemu z uczniów i służbie, co było potrzeba, resztę oddając w dalszy zarząd prefektowi. Wspomina się o tej czynności nie dla jej wagi, tak zresztą naturalnej w gospodarstwie domowym, lecz by zanotować, jakie to wrażenie wywarło na większości uczniów, gdy każdy z nich otrzymał prześcieradło, kocyk i nasypkę na osobistą czasową własność: niektórzy z nich widocznie po prostu nie wiedzieli, co to ma znaczyć, a kiedy im się wskazało ich łóżka, poznaczone tabliczkami, złożyli czempredzej swoje skarby i sami usadowili się na nich, jakby bojąc się, by im ich nie odebrano. Komenda p. prefekta i przykład uczniów innych przyprowadziły

ich do przytomności, każdy wypełnił swoją poduszkę sianem, rozpakował kuferek i w krótkim czasie nastał w pokojach wzorowy porządek, który też umiano dochować do końca pobytu.

Uczniowie mieszkali wszyscy pod jednym dachem, ale ze względu na to, że to pierwsza próba wspólnego mieszkania większej liczby uczniów różnych wyznań, więc choć pokoje wszystkie łączyły się ze sobą, wyznaczono trzy z nich obok siebie dla uczniów żydów, trzy pozostałe dla katolików, którzy zaraz największy z nich ozdobili pięknym obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, by przed nim odprawiać codzienne modły. Prosimi uczniowie jeszcze o lampkę, dyrektor jednak musiał im wytłumaczyć, że ze względu na to, iż budynek jest drewniany, sienniki napełnione słomą, a oni bardzo młodzi, chęć ich tym razem stać musi za uczynek.

Po porozumieniu się z p. Horszowskim ułożono wakacyjną administrację w ten sposób, iż p. prefekt zażądał tylko drobnej kwoty na nieprzewidziane wydatki, a zresztą zaplanować miało gospodarstwo kwitkowe, sygnowane przez p. kierownika kolonii i w tygodniowych ratach pokrywane chwilowo przez zarząd Towarzystwa uryckiego. Przed podwieczorkiem starczyło jeszcze czasu na odczytanie i wyjaśnienie uczniom regulaminu, który się tutaj przytacza dla pożytku — a może przestrogi — drugim:

1. Uczniowie na kolonii wakacyjnej stosownie do oświadczenia rodziców przechodzą pod bezwzględną opiekę Kierownictwa kolonii.

2. O godzinie 5½ rano z reguły wstają wszyscy uczniowie, myją się i odmawiają wspólną modlitwę ranną. Utrzymywanie w porządku siebie i swego łóżka należy do ucznia.

3. O godzinie 6. rano śniadanie i, odpowiednio do zarządzenia, wycieczka lub zabawa w domu.

4. O godzinie 10. drugie śniadanie.

5. O godzinie 12½ obiad. Po obiedzie pauza do godziny 3., potem o ile pogoda sprzyja, wyruszają wszyscy na wycieczkę lub przechadzkę, biorąc podwieczorek ze sobą. W razie niepogody pozostają w domu i tu dostają podwieczorek.

6. O godzinie 7. kolacja, po niej lekkie zabawy lub gry towarzyskie.

7. O godzinie 8 $\frac{1}{2}$ udają się wszyscy na spoczynek tak, że o godzinie 9. mają być wszyscy w łóżku.

8. Bez wiedzy i zezwolenia p. prefekta lub p. wiceprefekta nie wolno żadnemu z uczniów opuszczać obszaru zabudowań kolonii. Uczniowie powinni pamiętać, że p. prefekt jest odpowiedzialny za każdego z nich z osobna i za wszystkich razem, dlatego nie powinni go narażać na przykrości. Gdyby który uczeń ośmielił się wyjść poza obręb kolonii bez wyraźnego polecenia p. prefekta, zostanie bezwarunkowo z kowalony.

9. Palenie papierosów w sypialniach ze względu na zdrowie i bezpieczeństwo i w jadalni, jako też w odległości 40 kroków od budynków bezwarunkowo wzbronione. Zresztą obowiązują pod tym względem przepisy szkolne, a radzi się dotychczasowym palaczom korzystać z wakacyi i pozbyć się tego nałogu.

10. Listów bez wiedzy p. prefekta nie wolno kolonistom wysyłać. Z wyjątkiem dwóch klas najwyższych listy wszystkich innych uczniów będą kontrolowane, a spodziewać się należy, że dla dobra kolonii wszyscy temu zarządzeniu się poddadzą.

11. Sporów i kłótni należy stanowczo unikać. Wspólny pobyt na wakacjach dla wszystkich będzie bardzo przyjemny, jeżeli uczniowie kierować się będą koleżeńską wyrozumiałością i uważać kolonię za swój własny dom.

12. Ze służbą należy obchodzić się grzecznie i pamiętać o tem, że służba rozkazy i zarządzenia przyjmuje tylko od p. prefekta. Wstęp do kuchni uczniom bezwarunkowo wzbroniony.

13. Uczniowie podczas wycieczek nie powinni nic kupować bez wiedzy p. prefekta ani do jedzenia ani do picia. Zarządzenie to jest konieczne ze względu na zdrowie kolonistów. Podczas wycieczek uczniowie mogą zachowywać się całkiem swobodnie, nie wolno jednak rozchodzić się poza odległość głosu przewodnika.

16. Uczniowie religii katolickiej rano i wieczorem odmawiają wspólną modlitwę przed obrazem Matki Boskiej, a przy stole przed i po obiedzie i kolacyi. W niedziele i święta muszą być uczniowie na mszy św.

17. Uczniowie wyznania mojżeszowego mają stosować się do swoich przepisów rytualnych, jakich przestrzegają w domu.

18. Dyżury, do których uczniowie są obowiązani: a) zarząd biblioteką, b) zarząd przyrządami do zabawy, c) zbieranie i doręczanie listów, d) nadzór nad porządkiem w sypialniach i jadalni i t. d., a nawet nadzór nad wychodkami.

19. W sprawach tutaj nie przewidzianych mają uczniowie kierować się dobrem wspólnem kolonii i poddawać się wskazówkom panów prefektów.

Po podwieczorku należało uczniów wprowadzić od razu w tryb ich codziennych zajęć. Ponieważ deszczyk nie ustawał, dyrektor kazał wydobyć przygotowane zabawy pokojowe i rozpakować przywiezione książki: część uczniów starszych poszła z bibliotekarzem Pełczyńskim do „biblioteki“, na którą przeznaczono małe pokoiki, reszta, szczególnie młodszy, zebrali się na werandzie, gdzie jedni poczęli się wtajemniczać w reguły gier takich jak szachy, domino, loteryjka i t. d., a drudzy, którzy nie mogli brać bezpośredniego udziału w grze, klęcząc i stojąc na ławkach lub wspierając się na ramionach kolegów śledzili z ciekawością przebiegu nieznanych im zabaw.

Panowie, którzy chłopców odwiedzi, stali się sami dziećmi i bawili się wraz z nimi. Ale nadchodził wieczór, trzeba było choć z żalem odjeżdżać. Dyrektor rozdał więc uczniom kartki korespondencyjne, aby każdy doniósł rodzicom, jak zajechał i jak w tej chwili czuje się na kolonii. W myśl ogłoszonego regulaminu, a tym razem także z ciekawości, jak też uczniowie zapatrują się na swoje nowe położenie, przegłądnięto kartki. Wiele z nich było bardzo charakterystycznych: niektórzy uczniowie zapewniali matki, że będą się codziennie modlili, inni chwalili się tem, co jedli i to w takim tonie, jakby chcieli rodzeństwu zaimponować, większość z wyrazem, jakby to było coś nadzwyczajnego, donosiła, że ma osobne łóżko, że dostała od p. dyrektora dla siebie osobny koc i t. d. Z kartki też dowiedział się zarząd, że tylko jeden uczeń miał jakieś wiktuały na drogę, które rozdał kolegom, bo sam nie był głodny.

W powrocie przez Schodnicę dyrektor polecił raz jeszcze kolonię Dr. Tennerowi, który już przedtem uproszony pisemnie, przyrzekł był użyczyć kolonii opieki lekarskiej.



Koloniści przed kąpielą. Basen w głębi na prawo.

Pełne odpowiedzialności było zadanie, którego rozwiązanie poruczono kierownikom kolonii, bo społeczeństwo, które z własnej woli ofiarowało hojnie środki dla dobra młodzieży, miało prawo od nich wymagać, by młodzież zyskała na kolonii to, czego jej w ciągu roku ani szkoła, ani dom nie dają albo dać nie mogą. Zadanie to jednak było równocześnie bardzo wdzięczne, bo kierownicy, związani w ciągu roku jako nauczyciele czy to przepisami szkolnymi, czy to trudnymi warunkami z jednej i drugiej strony, mogli być teraz swobodniejszymi i mieli szerokie pole do własnej inicjatywy. To też pobyt na kolonii dał sposobność i możliwość wprowadzenia w życie tych haseł, które głosi nowoczesna pedagogia, a które w ciągu roku tylko częściowo i dorywczo dają się uwzględniać. Wprowadzenie tych zasad miało być myślą przewodnią dla kierowników kolonii, a teraz przyjrzyjmy się, o ile udało się je przy pierwszej próbie urzeczywistnić.

Pod względem zdrowotnym pobyt uczniów na kolonii musiał mieć dla nich ogromne znaczenie dobroczynne; chłopcy po największej części pochodzili z rodzin bardzo ubogich, z mieszkań, w których mało światła i powietrza, a wiele wilgoci i nieczystości. Należy wziąć pod uwagę i ten moment, że wielu uczniów szczególnie wyznaniem mojęszowego wody wprost się bało, i że z początku trzeba ich było do niej delikatnie zmuszać. To też w pierwszych dniach chodzili niektórzy do rzeki tylko jako widzowie i goście. Później jednak kąpiel stała się dla nich taką przyjemnością i potrzebą, że oddalona rzeka już im nie wystarczała i zabrali się do urządzenia basenu w potoku koło domu i kąpali się w nim kilka razy dziennie. Przed kąpielą każdy spędzał pewien czas nago na słońcu.

Z początku chłopcy w dni słotne bali się wychodzić z domu. Ponieważ jednak budynek gospodarczy z salą jadalną leży po drugiej stronie wąwozu o kilkadziesiąt kroków od głównego budynku, musieli w pewnych porach wychodzić ze swego mieszkania, a z czasem tak się przyzwyczaili, że niepogoda przestała ich przerażać. Ofiarę tę ułatwiała im ta okoliczność, że nosili ubranie płócienne, które wilgoci długo nie utrzyma i łatwo się czyści, a buty w przeważnej części nauczyli się ubierać, gdy szli do miasta, albo na dalszą wycieczkę.

Dobre wyniki wykazała kolonia pod względem rozwoju fizycznego chłopców. W pierwszych tygodniach tylko kilku mogło brać udział w dalszych wycieczkach, później jednak wszyscy bez wyjątku, nawet malcy jedenaścieletni, nauczyli się chodzić po dwie i trzy mile dziennie. W wycieczkach brali uczniowie udział wedle wieku, na bardzo dalekie chodzili tylko starsi i silniejsi. Stopniowo przyzwyczaili się chłopcy tak do tego zdrowego sportu, że największą karą było dla chłopca, jeżeli go się na wycieczkę nie wzięło, choć przecież w domu miał spokój i wygodę, a na wycieczce znój i trud. Wycieczek tych w stosunku do pogody było bardzo wiele. Do większych należały: wycieczka na Paraszkę i do Skolego, która trwała dwa dni i całą noc; jednodniowa wycieczka do Majdanu i Mallmanstalu, dwie wycieczki do Dołhego, trzy przez Pereprostynę, Kropiwnik nowy, stary, Wygodę i Schodnicę do Urycza, wycieczka do Borysławia; dla mniejszych takie, jak spacer do rzeki Stryja, do Kropiwnika, skał uryckich, Schodnicy, wspinanie się na pobliskie szczyty i wycieczki na maliny i grzyby. Do rozwoju sił fizycznych i do zabawy przyczyniały się także ćwiczenia na przyrządach gimnastycznych, rzucanie pociskiem, skok, huśtawka, kółka. Przyrządy gimnastyczne nigdy prawie nie stały próżne.

W ramach, zakreślonych regulaminem, mieli uczniowie zupełną swobodę: bawili się i uczyli, kiedy i czego chcieli. Wkraczano tylko wtedy, gdy widziano jakąś nieprawidłowość. Zapewniono też młodzieży jak najdalej idącą samodzielność. Wycieczki, sposób ich urządzenia, sposób spędzania dnia, w ogóle wszystko zawisłe było od uchwały większości kolonistów. Wiceprefekt zwykle podawał projekt, a koloniści mogli go przyjąć lub odrzucić. Istniało także liberum veto, ale tylko co do własnej osoby. Na wycieczkach każdy musiał stosować się ściśle do poleceń kierownika. Koloniści podzieleni byli na pięć grup, każda grupa miała swego „starszego“, którego musiała słuchać, starsi otrzymywali polecenia od wiceprefekta. O ukaraniu kolonisty rozstrzygał sąd, złożony z jego rówieśników pod przewodnictwem „starszego“. Sądy te były rzadkie, ale w skutkach zbawienne.

Poszanowanie pracy fizycznej wpajano w uczniów stałe. Stąd codziennie dwaj wyznaczeni gospodarze uważali, czy każdy łóżko swe dobrze pościelił, czy ma w porządku swe rze-



Koloniści przy gimnastycznych przyrządach.

czy. Uczniowie razem z profesorami zamiatali pokoje i plac przed domem, gdy służbę musiano czem innem zająć; codziennie dwóch usługiwało przy stole, sami koloniści przynosili sobie wodę do mycia, rżnęli i rąbali drzewo, pracowali około ustawienia przyrządów gimnastycznych i koło naprawy basenu, sami w razie potrzeby przynosili towary ze Schodnicy. Każdy chętnie jednak brał się do roboty i sprawiała mu ona widoczne zadowolenie.

Wśród wspólnych zabaw i wspólnych zajęć wszyscy koloniści mimo różnicy wyznania stopili się w jedną rodzinę: starsi uważali na młodszych, młodszy chętnie pomagali starszym, a kiedy jeden z nich zachorował, inni nie tylko pobiegli po lekarza, ale nawet na zmiany czuwali przy nim w nocy i troszczyli się o jego wygody.

Wycieczki dały sposobność kolonistom poznania naszych gór, lasów i rzek, naszych wiosek i miasteczek, dały im pojęcie o sposobie życia naszego górala, robotnika przemysłowego, wieśniaka, leśnego, pastucha, mieszczanina. Chłopcy uczyli się patrzeć z ciekawością i miłością na te objawy życia i zbierali ciekawe wiadomości geograficzne, lokalne, historyczne, przyrodnicze; przynosili z wycieczek owady, rośliny, minerały; poznali cały szereg zakładów przemysłowych jak fabrykę zapalek w Skolem, kamieniołomy za Skolem, tartaki w Synowódzku i Rybniku, kopalnie nafty i motory w Uryczu i Schodnicy, młyny różnego typu w Majdanie i Kropiwniku, przypatrzyli się urządzeniu spławów, sposobowi ładowania drzewa w lesie na wozy kolejek górskich, wyrobowi lnu i sera owczarskiego, a równocześnie na każdym kroku zwracano im uwagę na piękne krajobrazy, na śliczne zjawiska natury i w ogóle na piękno w przyrodzie. Zrozumieniu swemu i zachwyceniu dawali też chłopcy wyraz, czy to w listach do domu, czy to w swoich dzienniczkach, a dowodem tego może być choćby następujący opis wycieczki na Paraszkę, wyjęty z dzienniczka ucznia:

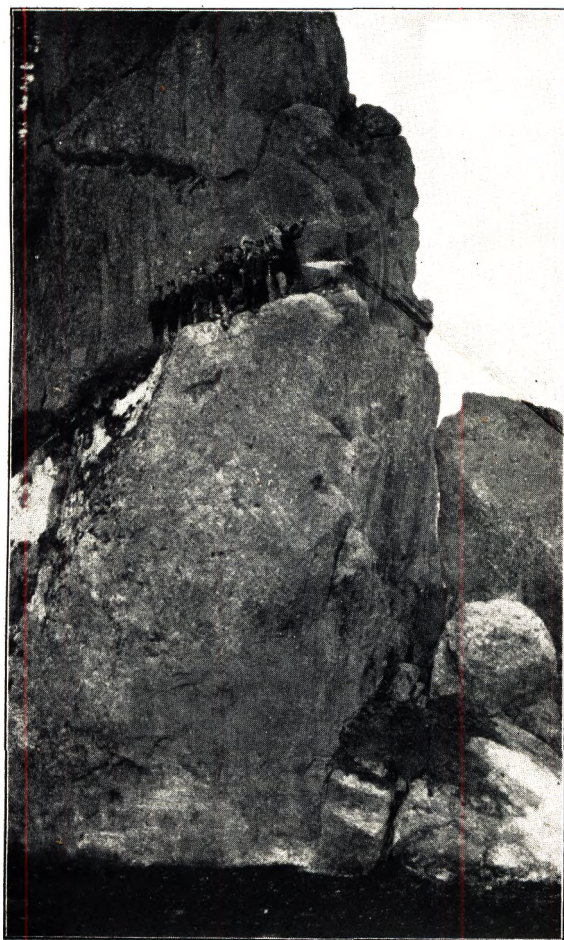
„20. lipca, środa, godzina 6 rano, wyruszamy z kolonii. Dzień pochmurny, na górach mgły jeszcze nie opadły, pogoda niepewna. Z powodu poczynionych przygotowań nie chcieliśmy wycieczki odkładać, zabrawszy więc tobołki na plecy, ruszyliśmy rażno i z otuchą w sercu. Wycieczka cała miała trwać dwa, ewentualnie trzy dni, plan drogi mieliśmy na ma-

pie, wybrało się nas dziewięciu. Minawszy teren kopalni nafty, stanęliśmy u stóp Tousty, a stąd obok Zastawy ruszyliśmy ku Kiczery. Przeszedłszy szczyt Kiczery tak, że mieliśmy po prawej ręce rzekę Stryj i wieś Dołhe, a po lewej Urycz, zobaczyliśmy wieś Podhorce. Stokiem góry zeszliśmy na dół, gdzie nam pokazano drogę przez wieś. Wieś to duża i bogata, posiada dużą cerkiew, posterunek żandarmeryi i kilka sklepów. Lecz jak we wszystkich wioskach górskich, które dotychczas poznaliśmy, tak i w Podhorcach niema najmniejszego porządku: drogi są pełne dołów, napełnionych wodą i błotem, ze stajen gnojówka spływa na drogę tak obficie, że idąc drogą, ma się wrażenie pobytu w stajni. Są jednak ogrody pełne drzew owocowych. Z wielką trudnością przebrnęliśmy kupę błota i dostaliśmy się za wieś, a stąd szliśmy już bitym gościńcem, wysadzonym lipami. Po drodze kąpaliśmy się w Stryju obok budki dla przewoźników spławów. W tem miejscu Stryj rozdziela się na dwa ramiona, tworząc dużą wyspę, na której wypasają bydło. Stąd szliśmy dalej bitym gościńcem, który pnie się przez wzgórza, i widzieliśmy olbrzymie pokłady kamienia. W końcu zeszliśmy ku Jamelnicy. Kilka kroków za dworem spotkaliśmy wóz, na który usiadł jeden z kolegów, zabierając wszystkie nasze tobołki, by poczekać na nas w Kruszelnicy. Tu zaraz przy pierwszej chacie zobaczyliśmy bardzo inteligentnego chłopca wiejskiego, pochodzącego, jak dowiedzieliśmy się, ze szlachty ruskiej, który obiecał przewieść nas przez Stryj, przecinający naszą drogę. Przed przeprawą kupiliśmy sobie kwaśnego mleka na drugie śniadanie i trochę odpoczęli. Po przebyciu Stryja droga prowadziła nas przez całą Kruszelnicę, jak zwykle, błotnista, pełna dołów i kamieni. Mieszkańcy Kruszelnicy pochodzą po największej części ze szlachty chodackowej, a charakterystycznem jest dla tej wsi, że płoty robią tu z kamieni, prawdopodobnie z powodu bliskości rzeki. Za wsią spotkaliśmy chłopca, który szedł w pole i obiecał nas odprowadzić aż do stóp Paraszki. Szliśmy z nim przez pola, łąki i lasy, a po drodze słuchali jego objaśnień, jakie nam dawał o wielu rzeczach. O pierwszej wreszcie po południu stanęliśmy u stóp pożądaney góry i patrzyliśmy z podziwem na jeden z najwyższych szczytów w naszych Bieszczadach. Jak dumna królowa, otoczona swiłą dworzan, rozsiadła się wśród gór Paraszka. Krzaki gęstych malin okryły jej ko-

lana jakby suknią szkarłatną, głowa osłonięta drzewami, zwraca baczne oko na wszystkie strony, dwie przyjaciółki, nachylone ku niej, zdają się jej szeptać tajemniczo szumki i dumki ludu góralskiego. Nad strumykiem, który węzem opływa stopy Paraszki, usiedliśmy do obiadu, a potem wypocząwszy trochę, ruszyliśmy ku szczytowi przez zrąb. Zatrzymały nas maliny. Najedliśmy się ich wprawdzie do syta, ale za to zgubiliśmy ścieżkę, wiodącą na górę. Na szczęście spotkaliśmy chłopą, który sprowadził nas na właściwą drogę. Ścieżka, z początku nie zbyt stroma, stała się potem uciążliwą w całym tego słowa znaczeniu: pnie, głązy utrudniały pochód, słońce prażyło, pot gorący lał się z czoła, co kilkadziesiąt kroków trzeba było spoczywać. Wreszcie po wielkiej męce dostaliśmy się na szczyt jakiś, wznoszący się nas toku Paraszki. Tu odpoczęliśmy śmiertelnie znużeni, przedstawiając sobie, co nas jeszcze czeka, nim wdrzemy się na szczyt właściwy. Dalsza jednak droga była łatwiejsza, o godzinie 5. minut 20 cel był osiągnięty i znaleźliśmy się na szczycie. Co za widok! Na około nas góry i góry, tworzące cudną panoramę kształtów, barw i cieni; tam daleko srebrną taśmą Stryja, na horyzoncie we mgle zdają się zarysowywać miasta Stryj i Drohobycz, u stóp naszych widać pasące się bydło i słysząc głos fujarki pastuszka, który nią osładza sobie samotny pobyt. Wrażenie nadzwyczajne, lecz słowami wyrazić go nie umiem, chyba to jedno powiem, że czułem się strasznie małym wśród tych olbrzymich objawów wszechmocności Bożej. Po chwili odczuwamy dwa wrażenia całkiem realne: zimno i to zimno okropne i pragnienie, a tu wody nigdzie niema i przed hulającym wiatrem nie ma się gdzie schronić. Zeszliśmy więc ze szczytu ku Skolemu i usiedliśmy, zasłonięci od wiatru, spokojnie do zimnej kolacyi, w najlepszej wierze, że przed nocą, najdalej za pół godziny będziemy w mieście. Stało się jednak całkiem inaczej. Widzieliśmy ze szczytu, że chcąc dostać się do miasta lub do wsi, trzeba przejść przez las. Noc była pogodna, niebo zasiane miliardami gwiazd, na okół cisza, przerywana tylko dalekim świstem lokomotywy lub bliższym szumem drzew, niebawem wypłynął księżyc z za boru, pełny, czysty, rzucając blade światło na szczyty drzew i gór i oświecając polanę przed lasem. Zeszliśmy tutaj, mieliśmy dobrą mapę, ale nie mogliśmy znaleźć dobrej drogi: w nocy, w okolicy, w której żaden

z nas nigdy nie był, znalezienie ścieżyny leśnej, jak się okazało, nie jest rzeczą tak łatwą. Nie chcąc jednak nocować pod gołym niebem, przestaliśmy podziwiać piękno natury w nocy i puściliśmy się na oślep w ciemny głuchy bór, w tej stronie prawie nie zwiedzany. Było to małe szaleństwo z naszej strony. Ciemność panowała tu tak straszna, że nie tylko ścieżki, ale nawet poprzednika nie można było dostrzedz. Słyszemy wreszcie strumyk i postanawiamy go przejść. Lecz brzeg tak stromy, że musimy zsuwać się na rękach i nogach. Wreszcie jesteśmy w strumyku po to, by brnąć nim więcej jak pół godziny w wodzie czasem po kolana. Udało nam się w końcu wydobyć z niego na brzeg, lecz kłody, kamienie, jamy, nowe potoki tamowały nam przejście. Kilku najsilniejszych torowało drogę i ostrzegało przed niebezpieczeństwem, ale mimo to co chwila dawał się słyszeć głos upadającego czy to ucznia, czy p. profesora. Zagrzewając i zachęcając się nawzajem, kroczymy ciągle naprzód, głosy „teraz dół, tu kłoda, tu ślizko, tu wisielec“ padają coraz częściej, ale i coraz częściej padają koledzy. Wreszcie zmęczeni, zmordowani, prawie bez tchu, powiadamy, że tu będziemy nocować. Roznieciliśmy ogień, usadowiliśmy się do koła, jak kto mógł, wyglądamy jak banda cyganów albo rozbójników, ale strasznie nam niewygodnie, bo zsuwamy się ciągle na dół. Mimo to postanawiamy tu zostać, bo bołą nas wszystkie kości. Godzina 12 minęła. Ustawiamy wartę, która ma się zmienić za godzinę, sami nakrywamy się pelerynam¹ i postanawiamy drzemać, a tymczasem, podparci na łokciach, patrzymy w ogień z miną „róbcie ze mną, co chcecie“. Wartownicy idą po wodę do strumyka, który szemsze gdzieś w pobliżu. Po chwili słyszymy szczekanie psa, wracają wartownicy i donoszą, że tuż pod nami jest tor kolejowy i gościniec. Jedni z radością, inni z żalem przyjęli tę wiadomość, gasimy ognisko, schodzimy na drogę i widzimy ku naszemu oburzeniu, że znieśliśmy tyle trudów i tyle męki, by drzeć się wzdłuż gościńca, który był niedaleko nas. Przeżyliśmy więc podobne wrażenia, jakich doznał Siatecki w Sienkiewicza noweli „Ta trzecia“. Na stacyi kolejowej w Skolem znaleźliśmy się o godzinie pół do drugiej“.

Baczną uwagę zwracano w kolonii na usunięcie u chłopców pewnych rażących niedomagań towarzyskich. Z początku przy stole wielu żydów siedziało w czapkach, z obu stołów



Motyw z wycieczki kolonii w Uryczu.

słysząc było jedzenie na znaczną odległość, użytku noża i widelca wielu nie znało, w ogóle rażących braków widziało się zbyt wiele. Z czasem jednak stosunki i to bez nakazów i przymuszeń zmieniły się na lepsze i sala jadalna nie mogła wywoływać ujemnego wrażenia. Nauczyli się też chłopcy — niektórzy z nich teraz dopiero — witać się i żegnać czy to z kolegami, czy to z przełożonymi, czy z gośćmi; dowiedzieli się, w jaki sposób zachowywać się i jak przemawiać należy do obcych ludzi różnego stanu i stanowiska. Dlatego też mieszkańcy okoliczni okazali kolonistom prawdziwą sympatię i uznawali ich grzeczność. Nie można i tego pominąć, że Żydzi przestali mówić pomiędzy sobą żargonem i używali stale języka polskiego.

Jeśli uczniowie nie wychodzili z domu, co zdarzało się dość często, już choćby z tego powodu, że więcej niż przez połowę dni wakacyjnych padały deszcze, spędzali te przymusowe areszty domowe ciągle czemś zajęci, jak powinni je spędzać dzieci troskliwą otaczane opieką, na których wychowanie rodzice bacznie zwracają uwagę. Przedewszystkiem mieli koloniści dobraną bibliotekę z książek, które im wypożyczyła biblioteka gimnazjalna. Ruch biblioteczny w pierwszych dniach był aż za wielki, koloniści chcieli za wiele czasu poświęcać czytaniu, do czego skłaniała ich także niepogoda. Później zaglądali już mniej do książek, a więcej chodzili. Chłopcy nauczyli się wpisywać do swoich dzienników treść przeczytanej książki i więcej lub mniej skromną jej ocenę.

Dalszym sposobem spędzania chwil wolnych była muzyka i śpiew. Było na kolonii pięć mandolin, gitara, bębenek i chór kolonistów. Całemi godzinami słuchała kolonia gry mandolinistów lub produkcyi chóru, czy to gdy śpiewał pieśni patryotyczne, czy od czasu do czasu pieśni nabożne przed kapliczką Matki Boskiej na górze obok domu. Nic dziwnego, że wielu zachęciło się tak do gry jak do śpiewu i chór złożony pierwotnie i 5 członków, wzrósł do 22, a mandoliniści zyskali pięciu adeptów. Prawdopodobnie jak Urycz Uryczem nie rozlegało się w tej okolicy tyle muzyki i śpiewu. To też gdy chłopcy odchodzili do Drohobycza, robotnicy, wieśniacy, Żydzi wyszli na drogę i żałowali, że „nasze studenty“ już odchodzą, że nie będą słyszeli muzyki, śpiewu ani bębna w czasie marszu.

Sąsiedztwo kolonii i jej muzykalne przymioty, a jeszcze więcej dobre chęci umiało wyzyskać Koło Towarzystwa szkoły ludowej w Sełodnicy, bo kiedy urządzało obchód grunwaldzki, zaprosiło kolonistów do współudziału. P. prefekt zatem podjął się odczytu, p. profesorowa grała na cytrze, a chłopcy, zaprosiwszy jeszcze niektórych kolegów, wypełnili dalszą część muzykalną i dopomogli do przedstawienia obrazka scenicznego „Wóz Drzymały”. Wszyscy na tym obchodzie wyrażali się z wielkiem uznaniem dla kolonistów, którzy przyczynili się do tego, że obchód i uroczyscie wypadł i ładnie.

W czwartym tygodniu kolonia zamieniła się na klub szachistów. Każdy z uczestników uważał sobie za punkt honoru przynajmniej raz zagrać z wiceprefektem i wszystko było w porządku, gdy profesor był zwycięzcą, ale gdy się udało pobić go w grze, radość i okrzyki tryumfalne nie miały granic. Młodszy grali najczęściej w domino i loteryjkę lub smarowali jakieś swoje gry uczniowskie.

O ile jeszcze chwil wolnych pozostawało, zapełniali je sobie koloniści pisanem listów do rodziców i rodzeństwa, prowadzeniem dzienniczków, w których zapisywali przeżyte zdarzenia i wrażenia, opowiadaniem swoich spostrzeżeń i doświadczeń.

Na zapomnienie wśród gór swoich chłopcy skarżyć się nie mogli: gościli u siebie kolegów, którzy w te strony robili wycieczki; rodziców, którzy chcieli zobaczyć, jak mają się ich synowie; profesorów Chrzastowskiego, Niemcowa, Schabowskiego, Siczynskiego i Zubczewskiego z ich paniami; mieli odwiedziny panów Feuersteina, Horszowskiego i dyrektora. Wszyscy goście wynieśli z kolonii wrażenie jak najlepsze, słów krytyki ujemnej, do której tak jesteśmy pochoptni, nigdy nie było słyhać, dyrektor tylko sam odczuwał chwilami obawę, czy wielu chłopcom pierwsze dni powrotu do dawnych braków i niewygód w domu nie będą przykre, i z tego jedynie powodu nie godził się z p. Feuersteinem, który bez jego wiedzy, kierując się dobrem sercem i widząc apetyt chłopców, kazał im prócz zakontraktowanego mleka dostarczać jeszcze na własny rachunek piętnaście litrów dziennie.



Kolonia wakacyjna w Uryczu ma gości.

Część gospodarcza kolonii, za którą odpowiedzialność spadała na kierownika kolonii i jego żonę nie była łatwa, a z pewnością trudniejsza, niż w innych koloniach dotąd istniejących, już bodaj dlatego, że zarząd miał pod sobą dwie kuchnie: chrześcijańską i żydowską. Na stole chrześcijańskim było osób 22, kuchnia żydowska utrzymywała osób 18. Wprawdzie dostawy głównejsze zostały zakontraktowane, ale z powodu natury rzeczy i miejscowych stosunków wymagały ogromnie ścisłej kontroli co do jakości, ilości i wagi. Jeżeli udało się kierownikowi obowiązkom swoim zadość uczynić, to zawdzięczać to powinien własnej energii i życzliwej a skutecznej pomocy zarządu kopalni Towarzystwa uryckiego, a w pierwszej linii p. Horszowskiemu. To też choć zarząd kolonii mógłby się skarżyć na trudności, uczniowie nie mogli nigdy skarżyć się na żadne braki. Normalny plan odżywiania się kolonistów przedstawia się tak:

Pierwsze śniadanie: kubek mleka, od 26. lipca dwa kubki mleka z bułką czasem z chlebem, kilka razy herbata lub kakao z bułką.

Drugie śniadanie: chleb z masłem, bryndzą lub miodem na przemiany, czasem bundz, a gdy na pierwsze śniadanie była herbata lub kakao, to chleb lub bułka z mlekiem.

Obiad: rosół, mięso z sosem i jarzyną, legumina, albo zupa, pieczeń, lub sznycel z jarzyną, lub też zrazy z kaszą, legumina; w dni postne zupa, legumina, kompot, lub borówki albo maliny z cukrem.

Podwieczorek: chleb z masłem, miodem lub bryndzą, do tego czasem herbata, a od 26. lipca także mleko słodkie lub kwaśne z chlebem lub z bułką.

Kolacja: mleko słodkie lub kwaśne z kartoflami, kaszą hreczaną albo kukurudzianą, kilka razy jaja, chleb z masłem i herbata.

Na ścianie przy stole chrześcijańskim i żydowskim był zawieszony arkusz z odpowiedniami rubrykami, a wyznaczony ku temu uczeń miał obowiązek codziennie po wstaniu od stołu notować na swoim arkuszu datę i co podano do jedzenia. Powstały więc z tego dwa spisy potraw, które wydano z kuchni chrześcijańskiej i żydowskiej. Oba spisy są zachowane w aktach.

Dyrektor zażądał też od uczniów sądu o potrawach, opartego na „bezpośrednim, równem i powszechnem, ale nie tajemnym“ głosowaniu, które wykazało, że herbata z chlebem i bułką tak na śniadanie jak na podwieczorek nie była pożądana, że nie znalazły łaski u większości uczniów rosół z makaronem, ryż wypiekany z konfiturą borówkową lub malinową i kasza hreczana z kwaśnem mlekiem, wszystkie zaś inne potrawy smakowały im lub smakowały bardzo. Oryginalna rzecz, że drugie śniadanie wyszło bez krytyki.

W rzeczywistości pożywienie było dobre i dostatnie, a świadczą o tem nie tylko zdania dyrektora lub gości, którzy przybywali całkiem niespodzianie, a zapraszani do gościnnego stołu jedli zawsze to samo, co uczniowie, i byli bardzo zadowolnieni, ale także wpływ na wygląd i zdrowie uczniów. U wszystkich też z wyjątkiem dwóch stwierdzono przyrost ciężaru ciała, a mianowicie:

$\frac{1}{2}$ kg. wagi przybyło 3 uczniom				
1	"	"	"	3
$1\frac{1}{2}$	"	"	"	3
$2\frac{1}{2}$	"	"	"	4
3	"	"	"	5
$3\frac{1}{2}$	"	"	"	2
4	"	"	"	3
$4\frac{1}{2}$	"	"	"	2
5	"	"	"	1 uczniowi
$5\frac{1}{2}$	"	"	"	1
$8\frac{1}{2}$	"	"	"	1

Przypatrując się tym cyfrom, zauważymy, że 30% uczniów zyskało na wadze mniej niż 2 kg, a 63% ponad 2 kg. Jeżeli zaś zestawimy cyfry z wyznaniem uczniów spostrzeżemy, że mniej niż 2 kg zyskało 6 katolików i 3 żydów, a powyżej 2 kg. 7 katolików i 12 żydów. Tłómaczy się ta rzecz tem, że uczniowie wyznania mojżeszowego okazywali mniejszą skłonność do energiczniejszego korzystania z wakacyi, jako też i tem, że odżywianie ich w ciągu roku pozostawiało widocznie za wiele do życzenia.

Jeżeli się wspomina o uczniach, nie należy zapomnieć i o ich kierownikach: obaj zyskali cerę zdrową, potwierdzającą ich pobyt na wsi, ale na wadze stracili obaj.

Rozwiązanie kolonii nastąpiło na listowne polecenie dyrektora dnia 16. sierpnia. Po obiedzie Dr. Koller odprowadził uczniów do Borysławia, a stąd koleją do Drohobycza, gdzie w gimnazjum odebrali swoje kuferki i pożegnali się z wiceprefektem. Kierownik kolonii prof. Karwowski z trzema uczniami pozostali jeszcze do 22. sierpnia, by zebrać i zabezpieczyć inwentarz. Praca to była nie mała, inwentarz bowiem w naczyniu, pościeli i sprzętach liczy przeszło 900 sztuk. Złożono wszystko w numerowanych pakach w dwóch pokojach budynku głównego wedle spisu przedłożonego Dyrekcyi gimnazjum; opiekę przyjął na siebie zarząd kopalni, a przed niebezpieczeństwem pożaru cały inwentarz zaasekurowano.

Pierwsza próba kolonii wakacyjnej drohobyckiego gimnazjum, zorganizowanej na warunkach różniących się bardzo od innych instytucji tego rodzaju, udała się świetnie. Powstanie jej zawdzięczać należy jedynie ofiarności dobroczyńców, mających czułe serce dla biednej młodzieży i rozumiejących jej niedostatek, w ich też ręku leży przyszłość tej instytucji, która innego oparcia dotąd niema, ani na razie spodziewać się nie może.

Sprawozdanie

ze stanu funduszu drohobyckiej kolonii wakacyjnej

L. p.	D o c h ó d	K.	h.
1	WP. S. Kornhaber — skład drzewa . . .	20	
2	„ Pirnitzer Bertold . . .	10	
3	„ Gartenberg, Schreier i Sp. „Pipeline“ . . .	100	
4	P. T. Galicya — Wiedeń . . .	70	
5	„ Galicya — Drohobycz . . .	30	
6	WP. Dr. Koller z wycieczki . . .	1	80
7	P. T. Tow. oszczędności i kredytu . . .	100	
8	„ Tow. propinacyjne . . .	100	
9	„ Zarząd kopalni Ludwik . . .	50	
10	„ „ „ Swiatowid . . .	20	
11	„ „ „ Ernestyna . . .	20	
12	„ „ „ Hucuł . . .	40	
13	„ „ „ Natan . . .	50	
14	„ „ „ Agata . . .	50	
15	„ Bank eskontowy . . .	50	
16	„ Goldwasser Ign. — kopalnia Albert Leo . . .	30	
17	WP. Dr. Marceli Fränkel, wiceburmistrz . . .	200	
18	P. T. Giro et Kassen Verein . . .	25	
19	„ Bank kredytowy dla handlu i przem. . .	50	
20	WP. Dr. Spitzmann Leon . . .	80	
21	„ Spitzmann Salomon . . .	50	
22	P. T. Zarząd kopalni Blochówka . . .	20	
23	„ Bank ludowy . . .	50	
24	„ Vacuum Oil Comp. . .	100	
25	„ Austriya — rafinerya . . .	50	
26	WP. Eichenkatzowa Filipowa . . .	30	
27	„ Dr. Jampolski Maksymilian . . .	20	
28	„ Furgalski — Drohobycz . . .	5	20
29	„ Wegner — Borysław . . .	8	
30	„ Spitzmann Jakób . . .	50	
31	„ Feuerstein Jakób . . .	90	
32	„ Dr. Sternbach Leon, prof. uniw. . .	50	
33	P. T. Rada miasta Drohobycza . . .	500	
34	„ Gmina Tustanowice . . .	200	
35	„ Gmina wyznaniowa w Drohobyczu . . .	300	
36	Dochód z rautu, urządzonego d. 21. maja 1910 . . .	2995	32
37	Odsetki od złożonej kwoty na książeczkę . . .	6	71
Razem		5622	03

CZEŚĆ URZĘDOWA.



I. Skład grona nauczycielskiego

przy końcu roku szkolnego 1911.

A) Dla nauki przedmiotów obowiązkowych:

1. **Staromiejski Józef**, dyrektor, zastępca przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej, członek Rady miejskiej.
2. **Bajer Józef**, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. Ia., uczył języka łacińskiego w kl. Ia., historii w kl. IIa., IIb., IIc., geografii w kl. IIa., IIb., IIc. i kaligrafii w kl. Ia. — 19 godzin tygodniowo.
3. **Bernacki Kazimierz**, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IVb., uczył języka łacińskiego w kl. IVb., języka greckiego w kl. IVb., języka polskiego w kl. IIa., IVa. i kaligrafii w kl. Id. — 18 godzin tygodniowo.
4. **Birczak Włodzimierz**, profesor, zawiadowca biblioteki ruskiej dla młodzieży, prefekt bursy św. „Jana Chrzciciela“, uczył języka ruskiego w kl. Ia., Ib., Ic., Id. i od kl. II.—VIII. — 17 godzin tygodniowo.
5. **Braszka Józef**, nauczyciel, zawiadowca biblioteki polskiej dla młodzieży, gospodarz kl. Vb., uczył języka łacińskiego w kl. Vb. i języka polskiego w kl. VIIa., VIIb. i VIII. — 15 godzin tygodniowo.
6. **Brodnicki Alfred**, nauczyciel, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, gospodarz kl. Va., uczył języka łacińskiego w kl. Va. i języka polskiego w kl. Va., VIa. VIb. — 15 godzin tygodniowo.
7. **Cebula Stanisław**, nauczyciel, przydzielony do c. k. gimnazjum w Samborze.
8. **Chrzastowski Franciszek**, profesor, zawiadowca gabinetu rysunkowego, prefekt bursy im. „Adama Mickiewicza“, uczył rysunków w kl. od I.—VIII. — 26 godzin tygodniowo.
9. **Czelny Hieronim**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIb., uczył języka łacińskiego w kl. IIb.,

języka polskiego w kl. IIb., IIIa., IIIb. i historii w kl. Id.
— 18 godzin tygodniowo.

10. **Dudek Stanisław**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. VIIb., uczył języka łacińskiego w kl. IIIa., VIIb., języka greckiego w kl. IVa., VIIb. i VIII. — 24 godzin tygodniowo.
11. **Eichenkatz Filip**, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIc., uczył języka łacińskiego w kl. IIc., języka polskiego w kl. IIc., IVb. i języka niemieckiego w kl. IIa. — 17 godzin tygodniowo.
12. **Frysztak Ludwik**, zastępca nauczyciela, nie pełnił w II. półroczu obowiązków służbowych.
13. **Goldberg Owadje**, zastępca nauczyciela, nie pełnił obowiązków służbowych od dnia 1. maja.
14. **Jampoller Adolf**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. Ib., uczył języka łacińskiego w kl. Ib., języka niemieckiego w kl. IIIc., IVb., VIa. i VIb. — 22 godzin tygodniowo.
15. **Jedliński Tomasz**, nauczyciel, pomocnik dyrektora w czynnościach kancelaryjnych, zawiadowca czasopism gimnaz., gospodarz kl. VIIa., uczył języka łacińskiego w kl. VIIa., VIII., języka greckiego w kl. IIIa., IIIc. i VIIa. — 24 godzin tygodniowo.
16. **Karwowski Stanisław**, nauczyciel gimnastyki, uczył gimnastyki w kl. IIa. i od III.—VIII. — 26 godzin tygodniowo.
17. **Ks. Kmit Polieukt**, profesor w VIII. randze, katecheta, tyt. Radca bisk. Konsystorza gr.-kat. w Przemyślu, egzaminator synod., uczył religii gr.-kat. od kl. I.—VIII. — 16 godzin tygodniowo.
18. **Dr. Koller Aleksander**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIa., uczył języka łacińskiego w kl. IIa., języka niemieckiego w kl. Ia., IIb., IIIb. i Va. — 23 godzin tygodniowo.
19. **Kultys Zdzisław**, profesor, uczył historii w kl. Ia., IVb., Vb., VIb., VIIb., geografii w kl. IVb., Vb., VIb. i propedeutyki filozof. w kl. VIII. — 20 godzin tygodniowo.
20. **Machalski Adam**, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki dla biednych uczniów, gospodarz kl. Ic., uczył języka łacińskiego w kl. Ic., języka greckiego w kl. IIIb., języka

- polskiego w kl. Ic., IlIc. i historyi w kl. Ic. — 19 godzin tygodniowo.
21. **Dr. Margulies Baruch**, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył religii mojżeszowej od kl. I.—VIII. — 16 godzin tygodniowo.
 22. **Nawrocki Maryan**, egzaminowany zastępca nauczyciela gimnastyki, uczył historyi w kl. IIb., Ilc., IIIa., geografii w kl. IIb., Ilc., IIIa., gimnastyki w kl. Ia., Ib., Ic., Id., IIb. i Ilc. — 24 godzin tygodniowo.
 23. **Niemców Jan**, profesor w VIII. randze, uczył matematyki w kl. IlIc., VIa., VIIa., fizyki w kl. IlIc., VIIa., propedeutyki filozof. w kl. VIIa. i VIIb. — 18 godzin tygodniowo.
 24. **Ogniewski Antoni**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. Id., uczył języka polskiego w kl. Id., geografii w kl. Ia., Ib., Ic., Id., historyi naturalnej w kl. Id., IIb. i Vb. — 21 godzin tygodniowo.
 25. **Pinkas Henryk**, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IlIc., uczył języka łacińskiego w kl. IlIc. i języka polskiego w kl. Ib. — 9 godzin tygodniowo.
 26. **Pytel Franciszek**, nauczyciel, zawiadowca gabinetu geograficznego i obrazów, wiceprefekt bursy im. „Adama Mickiewicza“, gospodarz kl. IVa., uczył historyi w kl. IVa., Va., VIa, VIIa., VIII., geografii w kl. IVa., Va. i VIa. — 19 godzin tygodniowo.
 27. **Schabowski Józef**, nauczyciel, gospodarz kl. VIa., uczył języka łacińskiego w kl. VIa., języka greckiego w kl. Va., Vb., VIa. i historyi w kl. Ib. — 23 godzin tygodniowo.
 28. **Schleicher Joachim**, zastępca nauczyciela, gospodarz kl. VIb., uczył języka łacińskiego w kl. IIIb., IVa., VIb. i języka greckiego w kl. VIb. — 23 godzin tygodniowo.
 29. **Dr. Schmieder Rachmiel**, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w kl. Ib., Ic., matematyki w kl. Ic., Id, IVb. i kaligrafii w kl. Ic. — 20 godzin tygodniowo.
 30. **Schneider Zygmunt**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIIb., uczył języka łacińskiego w kl. Id., matematyki w kl. Ia., IIIb., fizyki w kl. IIIb., IVb., historyi naturalnej w kl. Ilc. i VIb. — 21 godzin tygodniowo.

31. **Siczyński Walery**, profesor w VIII. randze, zawiadowca gabinetu historii naturalnej, uczył historii naturalnej w kl. Ia., Ib., Ic., IIa., Va., VIa., fizyki w kl. IVa. — 16 godzin tygodniowo.
32. **Ks. Toczek Walenty**, profesor, katecheta, uczył religii rzym.-kat. od kl. I.—VIII. — 16 godzin tygodniowo.
33. **Vrabetz Tadeusz**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospodarz kl. IIIa., uczył matematyki w kl. IIa., IIb., IIIa., IVa., Va., VIb. i fizyki w kl. IIIa. — 20 godzin tygodniowo.
34. **Wróbel Józef**, nauczyciel, zawiadowca gabinetu fizycznego, gospodarz kl. VIII., uczył matematyki w kl. IIc., Vb., VIIb., VIII., fizyki w kl. VIIb. i VIII. — 18 godzin tygodniowo.
35. **Zamorski Franciszek**, nauczyciel, uczył języka polskiego w kl. Ia., Vb., języka niemieckiego w kl. Id., IIc., IIIa. i kaligrafii w kl. Ib. — 20 godzin tygodniowo.
36. **Zassowski Adam**, profesor, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla młodzieży, uczył języka niemieckiego w kl. IVa., Vb., VIIa., VIIb. i VIII. — 20 godzin tygodniowo.

B) Nauczyciele poboczni:

1. **Bajer Józef**, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. IIIb. i IIIc. — 2 godziny tygodniowo.
2. **Berthelot Eugeniusz**, nauczyciel poboczny, uczył języka francuskiego w trzech oddziałach. — 6 godzin tygodniowo.
3. **Chrzastowski Franciszek**, j. w., uczył geometrii wykreślnej w dwóch oddziałach. — 4 godziny tygodniowo.
4. **Brodnicki Alfred**, j. w., uczył śpiewu w dwóch oddziałach. — 4 godziny tygodniowo.
5. **Kultys Zdzisław**, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. IVb., VIb. i VIIb. — 3 godziny tygodniowo.
6. **Nawrocki Maryan**, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. IIIa. — 1 godzina tygodniowo.
7. **Pytel Franciszek**, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w kl. IVa., VIa. i VIIa. — 3 godziny tygodniowo.



II. Zmiany w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1911.

C. k. Rada Szkol. kraj. **przeniosła** z tutejszego zakładu zastępcę naucz. Adama Górskiego do c. k. gimnazjum w Trembowli (30. sierpnia 1910. L. 51.675.); do tutejszego zakładu Józefa Bajera, zastępcę nauczyciela w c. k. gimnazjum w Sanoku (30. sierpnia 1910. L. 51.671.); **nadała posady**: Antoniemu Suchońskiemu, nauczycielowi, w c. k. II. gimnazjum w Tarnowie (22. czerwca 1910. L. 25.237.); Janowi Witkowi, profesorowi, w c. k. II. gimnazjum w Nowym Sączu (22. czerwca 1910. L. 25.272.); Antoniemu Zubczewskiemu, profesorowi w VIII. randze, w c. k. II. gimnazjum we Lwowie (30. stycznia 1911. L. 49.); rzeczywistych nauczycieli następującym zastępcom naucz. tutejszego zakładu: Stanisławowi Fydzie w c. k. I. gimnazjum w Tarnopolu (30. czerwca 1910. L. 24.077.); Rajmundowi Gostkowskiemu w c. k. I. gimnazjum w Stanisławowie (22. lipca 1910. L. 37.305); Michałowi Mirczewskiemu w c. k. gimnazjum w Samborze (22. czerwca 1910. L. 24.795.); **przydzieliła** Dra Henryka Biegeleisena, profesora, do filii c. k. gimnazjum akademickiego we Lwowie (22. czerwca 1910. L. 29.919.); Antoniego Zubczewskiego, j. w., do c. k. II. gimnazjum we Lwowie (5. września 1910. L. 53.087.); **zamianowała** rzeczywistymi nauczycielami dla tutejszego zakładu: Józefa Braszkę, zastępcę naucz. w c. k. II. gimnazjum w Nowym Sączu (26. czerwca 1910. L. 25.272.); Alfreda Brodnickiego, zastępcę naucz. w c. k. V. gimnazjum we Lwowie (16. lipca 1910. L. 38.136.); Franciszka Zamorskiego, nauczyciela przy szkole Wydziałowej im. Kazimierza Wielkiego w Krakowie (30. czerwca 1910. L. 26.992.); Józefa Schabowskiego, zastępcę naucz. w tutejszym zakładzie (31. stycznia 1911. L. 78.079.); zastępcami nauczycieli kandydatów stanu nauczycielskiego: Stanisława Dudka (6. lutego 1911. L. 524.); Dra Barucha

Marguliesa (15. grudnia 1910. L. 75.844.); Joachima Schleichera (14. września 1910. L. 48.794.); **przyznała** dodatki pięcioletnie: Józefowi Staromiejskiemu, dyrektorowi, czwarty (13. października 1910. L. 60.166.); Włodzimierzowi Birczakowi, pierwszy (10. lutego 1911. L. 80.011.); Ks. Polieuktowi Kmitowi, profesorowi, czwarty (3. marca 1911. L. 3.325.); Janowi Niemcowowi, profesorowi, drugi (14. lipca 1910. L. 33.569.); Ks. Walentemu Toczkoowi, profesorowi, pierwszy (17. stycznia 1911. L. 80.294.); J. E. Pan Minister W. i O. **posunął** do VIII. rangi Jana Niemcowa, j. w., (25. lipca 1910. L. 42.185.); R. S. k. (30. sierpnia 1910. L. 46.863); **zatwierdziła** w zawodzie nauczycielskim i nadała tytuł c. k. profesorów rzeczywistym nauczycielom: Włodzimierzowi Birczakowi (27. kwietnia 1911. L. 3.423.); Adamowi Zassowskiemu (17. stycznia 1911. L. 9.); **zaliczyła** czas spędzony w charakterze egzaminowanych zastępców nauczycieli: Włodzimierzowi Birczakowi, j. w., (22. stycznia 1911. L. 80.011.); Stanisławowi Karwowskiemu, nauczycielowi, (22. stycznia 1911. L. 1.033.); **uwolniła** od obowiązków służbowych zastępcę naucz. Stanisława Lacha (21. lipca 1910. L. 42.799.); **udzieliła** urlopu dla poratowania zdrowia Franciszkowi Zamorskiemu, j. w., na przeciąg I. półrocza (14. września 1910. L. 53.116.); a dla przygotowania się do egzaminu zastępcom nauczycieli: Kazimierzowi Bernackiemu na wrzesień (19. lipca 1910. L. 33.548.); Ludwikowi Frysztakowi na przeciąg II. półrocza (24. grudnia 1910. L. 78.101.); Owadjemu Goldbergerowi na maj i czerwiec (1. kwietnia 1911. L. 5.319.); **zniżyła** do połowy ilość obowiązkowych godzin tygodniowo zastępcy naucz. Henrykowi Pinkasowi na przeciąg II. półrocza (24. grudnia 1910. L. 78.101.).

III. Plan nauki.

Nauki poszczególnych przedmiotów udzielano według planów i instrukcyi c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 20. marca 1909 L. 11.662 i rozporządzeń c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 2. sierpia 1909. L. 44.242 i z dnia 4. marca 1910. L. 13.213. Nauka rysunków odręcznych była w klasach I-IV. dla wszystkich uczniów obowiązkowa, dla klas V.-VIII. względnie obowiązkową; nauka gimnastyki obowiązywała uczniów z klas I.-VIII.; nauka języka ruskiego była względnie obowiązkowa we wszystkich klasach, nauka jęz. francuskiego nadobowiązkową.

Sprawozdanie niniejsze zawiera tylko wykaz lektury z języków klasycznych, tudzież utworów polskich, ruskich i niemieckich, nie objętych wypisami, a czytanych w całości.

Lektura z języka łacińskiego.

KLASA IIIa., b., c., Corn. Nepos: Aristides, Cimon, Epaminondas, Miltiades, Themistocles. — Pryw. Hamilcar, Hannibal, Pelopidas, Phocion.

KLASA IVa., b., C. Iul. Caesar: Comm. de bello Gallico lib. I. 1—29., III., VII. od rozdz. 55. — Pryw. lib. VI.

KLASA Va., b., C. Iul. Caesar: Comm. de bello Gallico lib. VI. 1—15.; Publ. Ovidius: Metam.: 2., 3., 4., 5., 11., 13., 18., 20., 22.; Fasti: 1., 6., 10.; Tristia: 3., 10.; T. Livius: Ab urbe condita lib. I. i II. (w wyjątkach). — Pryw. Liv., Ab urbe condita lib. XXI.

KLASA VIa., b., C. Sall. Crispus: Bellum Iugurthinum; M. Tull. Cicero: In Catilinam I.; Publ. Verg. Maro: Ecl. I., V.; Georg.: Landes Italiae, Laudes vitae rusticae; Aen. lib. I. 1.—128., II. — Pryw. Sall., De coniur. Catil.; Cicero: In Catil. II., III., IV.

KLASA VIIa., b., M. Tull. Cicero: Pro Sex. Roscio Amerino, Pro Archia poeta; Publ. Verg. Maro: Aen. lib. VI.; C. Plin.

nus: Epistulae selectae. — Pryw. Cicero: De imperio Cn. Pompei, Laelius, Tuscul. disp. lib. II.; Verg. Aen. lib. IV.

KLASA VIII., Publ. Corn. Tacitus: Ann. lib. I. 1—14.; II. 41—43, 53; XV. 38—45.; Horat.: Carm. lib. I. 1., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 14., 21., 22., 29., 34.; lib. II. 3., 10., 14., 18. lib. III. 1., 2., 3., 30.; lib. IV. 2., 7., 12.; Epod. II., Sat. I. 1. — Pryw. Horat., wybór; Tac. Ann. lib. III.; Agricola; Germania.

Lektura z języka greckiego.

KLASA Va., b., Xenoph. (według Chrestom. Fiderera) Anab 1—7.; Cyrop. 1., 2.; Homer, Iliad. lib. I., III. — Pryw. Anab. 13., 16; Iliad. II.

KLASA Vla., b., Homer: Iliad. lib. VI., XVIII, XXIV.; Herodot.: lib. IX.; Xenoph., Memor., 1., 2. — Pryw. Iliad. XVI., XXII.; Herod. lib. VII.

KLASA VIIa., b., Demosth.: Olynt. I.—III.; Homer: Odyss. lib. I. 1.—89.; VI., IX., XI. — Pryw. Dem. Phil. III.; De corona; Odyss. lib. VII.

KLASA VIII. Platon: Apologia, Crito; Sophocles: Elektra; Homer: Odyss. lib. XIII. i XV. (w wyjątkach).

Lektura polska.

KLASA Va. Zaznajomiono uczniów z rodzajami poezji i prozy, przyczem dla wyjaśnienia czytano ustępy, zawarte w wypisach. Obowiązkowo czytano w całości „Pana Tadeusza“ i „Grażynę“ A. Mickiewicza. Pilniejsi uczniowie zdawali sprawę z lektury nadobowiązkowej, na którą się złożyły: Powieści poetyckie Słowackiego, gawędy Syrokomli, nowele Sienkiewicza i Prusa, powieści Prusa „Faraon“ i Sienkiewicza „Trylogia“, nadto tragedye Shakespeare'a „Makbet“.

KLASA Vb. Zaznajomiono uczniów z rodzajami poezji i prozy, przyczem dla wyjaśnienia czytano w całości „Pana Tadeusza“ A. Mickiewicza, a wielu uczniów zdawało sprawę z lektury nieobowiązkowej, na którą się złożyły niektóre nowele Sienkiewicza i Prusa, Kochanowskiego: „Treny“, Słowackiego: Powieści poetyckie i tragedye „Balladyna“, Fredry: „Zemsta“, Shakespear'a: „Makbet“ w całości.

KLASA VIa., b. Zaznajomiono uczniów z historią literatury aż do końca XVIII. w., przyczem czytano dla wyjaśnienia

wyjątki, zawarte w wypisach. W całości czytano w szkole: Kochanowskiego „Treny“, „Odprawę posłów greckich“. Jako prywatną lekturę obowiązkową czytali uczniowie: Sienkiewicza „Trylogię“, Paska „Pamiętniki“, Kraszewskiego „Powrót do gniazda“, Rzewuskiego „Listopad“, Krasickiego „Satyry“. Prócz tego pilniejsi uczniowie zdawali sprawę z lektury nieobowiązkowej, na którą się złożyły: Górnickiego „Dworzanin“, Szajnochy „Szkice“ (niektóre), Kubali „Szkice“ (niektóre), będące w związku z literaturą, oraz pisma Krasickiego (Bajki, Monachomachia i t. d.), wreszcie monografie o pisarzach jak Kubali „Orzechowski“.

KLASA VIIIa., b. Oprócz ważniejszych wyjątków i całych utworów z wypisów (Cz. I. i II. do Słowackiego) czytano w całości: Niemcewicza „Powrót posła“, Mickiewicza „Ballady“, „Konrad Wallenrod“, „Dziady“, Fredry „Śluby panieńskie“, Malczewskiego „Marya“, Słowackiego „Anielli“, „Kordyan“, „Lilla Weneda“.

KLASA VIII. Oprócz wypisów cz. II, czytano w całości: Słowackiego: „Kordyan“, „Anielli“, „Lilla Weneda“, wyjątki z Beniowskiego i Króla Ducha; Krasińskiego: „Nieboska komedia“, „Irydyon“, „Przedświt“.

Lektura z języka niemieckiego.

KLASA Va., b. Czytanie, objaśnienie i zdawanie sprawy ustne (niekiedy pisemne) z ustępów wybranych, a zawartych w wypisach. Niektóre ustępy czytano prywatnie. — Pryw. Heldensage.

KLASA VIa., b. Oprócz wybranych ustępów z wypisów przeczytano w szkole: Goethe: Reineke Fuchs, Hermann und Dorothea.

KLASA VIIa., b. Ustępy zawarte w wypisach z uwzględnieniem szczególnem ustępów, odnoszących się do historii literatury. W całości czytano: Nibelungenlied; Wagner: Meister-singer von Nürnberg. — Pryw. Shakespeare: Macbeth; Lessing: Nathan der Weise.

KLASA VIII. Wiadomości z historii literatury wieku XVIII. i XIX. W całości przeczytano: Grillparzer: Ahnfrau; Goethe: Faust I. i II., Iphigenie auf Tauris.

Lektura z języka ruskiego.

KLASA V. Oprócz ustępów, zawartych w wypisach, poznali uczniowie następujące utwory w całości: Mogilnickiego: Скит мацявський; Franki; Захар Беркут; Wowczka; Оповідання.

KLASA VI. Przerobiono historię literatury od X. — XVIII. wieku włącznie. Oprócz ustępów z cenniejszych dzieł literatury najd. i średniego okresu według Chrestomatyi Ogonowskiego poznali uczniowie w całości: Hrebinki: Чайківський; Kostomarowa: Кудеяр.

KLASA VII. Oprócz wyjątków z dzieł trzeciego okresu do Szewczenki i Szaszkiewicza włącznie przeczytali uczniowie w całości: Kwitki: Перекотиполе; Szewczenki; Назар Стодол.

KLASA VIII. Ukończono naukę literatury. Oprócz ustępów z wypisów przeczytali uczniowie Kulisza: Чорна рада; Czajczenki: Соняшний промінь.

Nauka rysunków odręcznych.

a) obowiązkowa dla klas I.—IV.

KLASA I. Przysposobienie do ozdób swobodnych na podstawie zasad geometrycznych. Zasadnicze linie krzywe, koło, elipsa, linia ślimakowata. Łączenie składników tych w jedną całość ozdoby liniowej. Kształty liści według natury. Ozdoby płaskie o motywach roślinnych. Materiał: ołówek, węgiel, farba. Objaśnienia: Zastosowanie i znaczenie rysowanych ozdób. O ozdobach stylizowanych.

KLASA II. Perspektywiczne rysowanie z poglądu modeli geometrycznych oraz przedmiotów z otoczenia o powierzchniach płaskich, pojedynczo i w grupach ułożonych. Ciąg dalszy rysowania ozdób swobodnych, indywidualny układ motywów roślinnych przy użyciu luster. Materiał: węgiel, ołówek, farba, pióro. Objaśnienia: Zasady rysunku perspektywicznego z poglądu.

KLASA III. Ciąg dalszy rysunku perspektywicznego z modeli o powierzchniach krzywych, tudzież zdobienie płaszczyzn o danych rozmiarach. Przejście do ozdób wypukłych podług modeli gipsowych. Materiał: węgiel, ołówek, farba, pióro. Objaśnienia: O zdobieniu płaszczyzn, o rodzaju ozdób i tworzeniu się stylów.

KLASA IV. Ciąg dalszy rysunku perspektywicznego według kształtów naczyń oraz części architektonicznych. Rysowanie ozdób plastycznych, tudzież ozdób stylizowanych. Szkice na wolnem powietrzu. Materiał: ołówek, farba, pióro, węgiel. Objasnienia: Ogólne pojęcia o architekturze, nauka o stylach.

b) względnie obowiązkowa dla klas V.—VIII.

Nauka rysunków odręcznych jako przedmiotu względnie obowiązkowego udzielaną była w bieżącym roku szk. w klasie V.—VIII. w jednym oddziale.

Rysowano według martwej natury i odlewów gipsowych, szkice na wolnem powietrzu, obserwacya ruchów, **modelowanie i rysowanie** figuralne. Materiał: ołówek, węgiel. farba.

Nauka gimnastyki

(dla klas I.—VIII. obowiązkowa).

Nauka gimnastyki odbywała się według planu ministeryalnego z r. 1897. W dni pogodne zajmowano młodzież zabawami i grami ruchowymi, zastosowanemi do wieku i rozwoju fizycznego młodzieży.

Nadto urządzano wycieczki z pojedynczemi klasami lub też po kilka klas razem celem wyćwiczenia musztry i zaznajomienia uczniów z grami ruchowymi na wielkiem boisku.

Nauka przedmiotów nadobowiązkowych.

I. Język francuski. Wniosek Dyrekcyi o wprowadzenie nauki języka francuskiego, której nie udzielano w tut. zakładzie od roku 1894., poparła c. k. Rada szkolna krajowa i J. E. Pan Minister W. i O. zezwolił reskryptem z dnia 3. marca 1909 L. 49.674 ex 1908., aby wprowadzono naukę jęz. francuskiego jako przedmiotu nadobowiązkowego. Dyrekcyja za pozwoleniem Przełożonej Władzy powierzyła ją nauczycielowi pobocznemu Eugeniuszowi Berthelot'owi, który owe obowiązki rozpoczął dnia 16. kwietnia 1909 na razie w dwóch godzinach tygodniowo. W b. roku szkolnym udzielano tej nauki w 6 godzinach tygodniowo, a uczniów rozdzielono na trzy stopnie. Remuneracya roczna na jedną godzinę w tygodniu wynosi 100 K.

2. Nauki śpiewu udzielano w dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo. W oddziale pierwszym, przeznaczonym dla początkujących, uczono teorii śpiewu, w drugim ćwiczano uczniów w śpiewie choralnym. Uczniowie oddziału drugiego śpiewali na głosy podczas nabożeństwa w kościele i cerkwi, nadto wykonali kilka pieśni świeckich na poranku, urządzonym na cześć Adama Mickiewicza i T. Szewczenki, jako też na raucie, urządzonym na dochód kolonii wakacyjnej dla uczniów naszego zakładu.

Nauki śpiewu cerkiewnego самопівки (na jeden głos) uczył ks. katech. Polieukt Kmit uczniów kl. I.—III. obrz. gr. każdej niedzieli i święta po pół godziny. Przekładano i objaśniano: Тропарі і кондаки воскресні і празничні. Śpiewano: Воскресні восьми гласів, тропарі, кондаки і празникам, pieśni cerkiewne: Пречистая Діво Мати, Назарета любий Цвіте, Вихваляйте гори, Доли, Все Тя хори; kołedy: Бог предвічний, Радуйте ся всі людє; także pieśni wielkanocne: Капонь Пасхи, Да воскреснетъ Богъ, Христось воскресе i t. d.

Przed egzortą uczniowie obrz. łąc. z klas niższych śpiewali pieśni kościelne w obecności dyrektora dla poznania melodyi ich i przyswojenia sobie tekstu.

3. Geometrii wykreslnej udzielano uczniom klasy V.—VIII. w dwóch oddziałach po dwie godziny tygodniowo. W oddziale I. przerobiono rzuty prostokątne punktu, prostej, płaszczyzn i bryły, z uwzględnieniem rzutni krzyżowej, kłady i obroty płaszczyzn. Ćwiczenia graficzne. W II. przenikanie brył o powierzchniach krzywych z wyznaczeniem ich cieniów rzucanych i własnych, ćwiczenia rysunkowe. Remuneracya roczna 400 koron za 4 godziny nauki tygodniowo.

4. Nauka historyi kraju rodzinnego po myśli okólnika c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 2. sierpnia 1909. L. 44.242. odbywała się w b. roku szkolnym dla klas III., IV., VII., a nadto VI., w drugim a VIII., w pierwszym półroczu.

5. Nauka kaligrafii była w bieżącym roku już przedmiotem obowiązkowym stosownie do ministeryalnego planu dla gimnazyów.

Kółko uczniów.

1. Orkiestra gimnazjalna mieszana. W wolnych godzinach popołudniowych zwyczajnie dwa razy w tygodniu zbierali się uczniowie pod kierownictwem prof. A. Łucyka, a po jego śmier-

ci pod przewodnictwem ucznia klasy VI. S. Josefsberga na ćwiczenia w grze zbiorowej na instrumentach smyczkowych i dętych. Orkiestra mieszana składała się w b. roku z 28 członków i brała udział we wszystkich uroczystościach szkolnych a nadto w dwóch koncertach publicznych. Przez śmierć ś. p. prof. A. Łucyka, którego w kierownictwie orkiestry uczniów nie łatwo kto zastąpić potrafi, poniosła orkiestra mieszana niepowetowaną szkodę.

2. Orkiestra gimnazjalna dęta powstała z inicjatywy prof. Chrzastowskiego, który jako kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej postarał się o odstąpienie naszym uczniom instrumentów, będących dotąd własnością szkoły przemysłowej. Orkiestra na instrumentach dętych przygrywała kilkakrotnie w czasie pauz na boisku gimnazjalnem, kiedy uczniowie urządzali sobie ćwiczenia w pochodach lub mustrze i wystąpiła publicznie w uroczystym obchodzie rocznicy Konstytucji 3-maja. Dla prof. Chrzastowskiego za stworzenie tej orkiestry i jej zorganizowanie i utrzymywanie Dyrekcya poczuwa się do szczerzej wdzięczności. Instrumenta wszystkie oddane są na stałe w opiekę bursie Adama Mickiewicza.

3. Kółko mandolinistów, złożone z 16 członków, zbierało się w wolnym czasie pod przewodem ucznia klasy VI. S. Josefsberga na wspólne ćwiczenia. Pozostawione prawie zupełnie własnym siłom i kontrolowane tylko przez Dyrektora umiało przecież nie tylko utrzymać się na zajętej wysokości, ale co ważniejsze, nie przekraczać granic dozwolonych, do czego sam instrument zdaje się pociągać, i ograniczyło swe ćwiczenia głównie na mury szkolne. Kółko mandolinistów występami swymi przyczyniało się do uświetnienia obchodów szkolnych, jak również do urozmaicenia programu na publicznym koncercie i raucie na wakacyjną kolonię.

4. Kółko filologiczne składało się z 20 członków. Odbýło posiedzeń cztery. Na jednym z nich słuchano odczytu o Homerze, zresztą czytano Katulla. Kierownikiem Kółka był zast. naucz. J. Schleicher.

5. Kółko angielskie liczyło członków tylko czterech, ale odbyło posiedzeń 14., na których przeczytano i objaśniono pod względem gramatycznym i estetycznym Szekspira Hamleta. Na posiedzeniach kółka posługiwano się wyłącznie językiem

angielskim, w nim także spisane są protokoły z posiedzeń. Kierownikiem Kółka był zast. naucz. Dr. Koller.

6. Kółko fotograficzne liczyło członków 21. Posiedzeń odbyło 20, wycieczek dla zdejmowania krajobrazów zimowych miało 2, letnich 6 z tych jedna do Rozhurcza. Dla użytku uczniów była urządzona w zakładzie ciemnia, do której wstęp mieli wszyscy członkowie kółka w oznaczonych godzinach. Kierownikiem kółka był prof. W. Siczynski.

Fizyczne wychowanie młodzieży.

Młodzież tut. zakładu przepędzała wszystkie pauzy, o ile dozwalała pogoda, na boisku gimnazjalnem. Dla zabawy mieli uczniowie stale umieszczone przyrządy gimnastyczne, a nadto urządzali sobie w porządku, ułożonym na klasy i pauzy, różne ćwiczenia i gry, jak: pochody na szczudłach i bez nich, mocowanie się zapomocą liny, różne rodzaje skoków przez linę, gry w piłkę nożną, uszatą, w palanta, wolanta i t. d. W czasie pochodów i musztry na pauzach przygrywała czasem gimn. orkiestra dęta. W zimie w czasie większych mrozów i wiatrów uczniowie przepędzali pauzy w budynku szkolnym; ale i w dni łagodne dawali się tylko z trudem sprowadzać na podwórze, a nawet sanki nie wszystkich wyciągały z klas i kurytarzy. Do wzmocnienia fizycznego przyczyniały się różne roboty, które uczniowie wykonywali w czasie pauz; najwięcej pociągającym dla nich było rżnięcie i rąbanie drzewa. Wypadku w czasie zabaw nie było żadnego.

Zakład tutejszy nie może się skarżyć na niedostateczną wymianę powietrza, mimo to korzystali ci nauczyciele, których przedmiot na to pozwalał, by uczyć poza budynkiem szkolnym. Najwięcej lekcyi na wolnem powietrzu może wykazać profesor rysunków.

W godzinach poza szkolnych odbywały się wycieczki naukowe z ograniczoną ilością uczniów i wycieczki dla gier i zabaw. Zakład posiada miejsce dla zabaw, wyznaczone przez gminę, ale ponieważ leży ono daleko, a uczniowie z powodu zajętych godzin popołudniowych nie mają wiele czasu, dlatego zabaw wspólnych poza gimnazyum nie można urządzać tak często, jakby może życzyć sobie należało. Z tych samych powodów utrudnione są także dłuższe wycieczki. Pomimo jednak trudnych warunków odbyły się następujące wycieczki:

Dzień,	Miejscowość,	klasy,	Ilość ucz.,	cel wycieczki,	kierownik :
21. stycznia	Zalesie	IV.-VII.	20	zimowe ćwic. fotogr.	prof. Siczyński
11. lutego	Górna brama	IV.-VII.	20	" " "	" "
1. kwietnia	Chyrawka	Ila., b.	40	pochód i zabawy	Dr. Koller
6. " "	Starawieś	IV.-VII.	23	ćwicz. fotograf.	prof. Siczyński
29. " "	Górna brama	Ila., b.	38	zwiedzenie salin, zabawy,	Dr. Koller
6. maja	Chyrawka	IV.-VI.	60	pochód z muzyką, zab.	prof. Chrzastowski
14. " "	Rozhurcze	IV.-VII.	21	zdjęcia fotograf.	prof. Siczyński
20. " "	Rychcice	IV.-VII.	18	jazda na rowerach	Dr. Koller
31. " "	Borysław	VIIb	18	poznanie kop. wosku	zast. Dudek
31. " "	Tepciuch	Ilb	40	wycieczka botaniczna	zast. Ogniewski
3. czerwca	Starawieś	Va	24	pochód i zabawy	Dr. Koller
10. " "	Tepciuch	Ila	50	wycieczka botaniczna	prof. Siczyński
10. " "	Solec	IVa	40	poznanie okolicy	zast. Dudek
10. " "	Tepciuch	Id	42	wycieczka botaniczna	zast. Ogniewski
14. " "	Uniatycze	Ia	45	" "	prof. Siczyński
14. " "	Stebnik	Vb	32	poznanie salin	zast. Ogniewski
19. " "	Lwów	V.-VII.	60	zwiedzenie jarmarku	prof. Chrzastowski

W sezonie mogli uczniowie korzystać ze ślizgawki, urządzonej przy ul. Liszniańskiej i Truskawieckiej lub na stawku u ogrodnika miejskiego. Dyrekcja popierała ten sport, pozostawiając go zresztą bez urzędowego stałego nadzoru.

Łazienki natryskowe w b. roku szkolnym nie mogły regularnie spełniać swojego zadania z powodu niezwykle znacznych skoków w temperaturze. Pierwsza partya kąpała się już 14. maja. Uczniowie mogli używać kąpeli w czasie godzin szkolnych, mianowicie podczas długiej pauzy i na godzinie gimnastyki, kiedy nauczyciel urządzał dla nich odpowiednią i niemęczącą zabawę na boisku gimnazjalnem, a równocześnie pozwalał piątkami kąpać się. Doświadczenie uczyło, że jedna taka partya przy nadzorze nauczyciela potrzebuje około 10 minut na kąpanie się i ubranie, wskutek czego przy odpowiednich zarządzeniach w ciągu jednej godziny wykąpie się około 25—30 uczniów, czyli że w pogodny tydzień podczas samych godzin gimnastyki wielu uczniów kąpało się dwa razy. Uważa się na to, aby po kąpeli uczniowie brali udział w zabawach ruchowych, a nie szli zaraz do klas. W braku innych zajęć pompuje młodzież wodę do rezerwuaru. Prócz godzin szkolnych mogą uczniowie kąpać się i kąpią rzeczywiście za wiedzą Dyrekcyi także w czasie wolnym od zajęć szkolnych, to też wolne popołudnia i dni świąteczne i łazienki i pompa wytrzymują niemało. Pożytek łazienek we właściwym świetle okazuje ta okoliczność, że w Drohobyczu kąpeli, dla uczniów łatwiej dostępnych, wogóle niema.

W czasie wakacyi ubiegłych złożyli uczniowie tut. zakładu dowód, że pracę fizyczną cenią a nawet sami zabrać się do niej umieją. Za wiedzą Dyrekcyi a trochę i z jej pomocą dość znaczna liczba uczniów znalazła zajęcie przy robotach, przy których sprawowała się bez zarzutu i zarobiła nieco grosza. Wogóle, o ile Dyrekcyja stwierdziła, pracowało w czasie wakacyi przy różnych robotach 50 uczniów a mianowicie: 7 z kl. II., 11 z kl. III., 8 z kl. IV., 4 z kl. V., 10 z kl. VI., 10 z kl. VII., 6 z kl. VIII., razem przez 989 dni. Zarobiona kwota wynosiła 1896 koron 60 halerzy, czyli średnio na ucznia i za dzień 2 K. W rzeczywistości cena dnia roboczego wahała się między 60 hal. (jeden uczeń z kl. II. przy robotach rolnych) a 7 koronami (akordowe roboty ziemne). Rodzaje robót: żniwa, regulacja rzeki, odbieranie cegieł w cegielni, montowanie rur, betonowanie, przewożenie deszczulek w tartaku, pomiary lasowe, roboty ziemne przy dołach naftowych, przy trasie kolejowej, przy gaszeniu szybów, roboty ciesielskie, ślusarkie i t. d.

Ze względu na to, że jest w zakładzie wielu uczniów takich, którzy w czasie wakacyi powinniaby nabrać sił do dalszej pracy, a tymczasem wskutek niepomysłnych stosunków domowych są narażeni na fizyczną a często i moralną szkodę, powstała za wzorem Towarzystwa Naucz. szkół wyższych myśl stworzenia kolonii wakacyjnej dla uczniów tut. gimnazjum. Przy pomocy i ofiarności tutejszych obywateli i towarzystw, jak również gminy miasta Drohobycza i miejskiej Kasy oszczędności, wysłała Dyrekcyja 30 uczniów na wakacje do Urycza pod opieką dwóch członków nauczycielskiego grona. Mieszkanie mieli uczniowie w dwóch domach, ofiarowanych przez Towarzystwo Uryckie, koszta urządzenia i utrzymania „kolonistów“ znalazły pokrycie w funduszu złożonym na ręce Dyrekcyi. Szczegółowe wiadomości o kolonii wakacyjnej podano w nieurzędowej części niniejszego sprawozdania.

IV. Tematy do wypracowań piśmiennych.

a) w j ę z y k u p o l s k i m :

Klasa Va. 1. Wspomnienia z wakacyi.* 2. Wieczera w domu Sędziego podł. P. Tad. ks. 1. 3. Jakie sprawy ważniejsze rozpoczyna ks. I. P. Tad.* 4. Porównać wstępy trzech poematów: Iliady, Metamorfoz i Pana Tad. 5. Tło historyczne „Grażyny.” 6. Wady i zalety szlachty zaściankowej (podł. P. T.)* 7. Poświęcenie za ojczyznę jako myśl zasadnicza „Grażyny.” 8. Jak opisywali wiosnę Lenartowicz i Witwicki (na podst. wypisów). 9. Wojśki jako typ gawędziarza starszslacheckiego. 10. Opowiedzieć dzieje życia Jacka Soplicy.*

Klasa Vb. 1. Przemowa Sędziego o grzeczności a Podkomorzego o modzie.* 2. Miejsce i czas akcji w P. Tadeuszu (na podst. I. ks). 3. Jak się objawia nienawiść Rymwida do Krzyżaków.* 4. a) Znaczenie węgla i żelaza w dzisiejszych czasach, b) Zima w mieście a na wsi. 5. Przyczyny zajazdu na Soplicowo.* 6. Charakterystyka szlachty zaściankowej na podstawie „Rady” w P. Tad. 7. Charakterystyka króla St. Poniatowskiego (według lektury szk.) 8. O ile wypadki w „Wiesławie” stwierdzają prawdę przewodniej myśli poematu: „Litość za litość, niebieska opieka Tajnie nagradza uczynki człowieka.” 9. „Pomimo gorzkich prób Zawsze ach! dobrym bądź, Z miłością drugich sądz i patrz z nadzieją w grób” (A. Asnyk „Echo kołycki”) rozwinąć i uzasadnić. 10. Treść Satyry Krasickiego p. t. „Marnotrawstwo.”*

Klasa Vla. 1. Wyjaśnić znaczenie wyrazów „literatura” i „piśmiennictwo.” 2. Istota humanizmu i jego znaczenie.* 3. Znaczenie Reja jako poety i pisarza. 4. Prądy umysłowe w XVI. w. i ich odbicie w literaturze polskiej.* 5. Parys a Antenor. Charakt. porów. 6. Rozwinąć i wyjaśnić myśl Kochanowskiego w chó-

* Tematy oznaczone gwiazdką, były zadane do opracowania w szkole.

rze I. O. P. G.: „By rozum był przy młodości.“ 7. Zasadnicza myśl Trenów.* 8. Dlaczego wiek XVI. w literaturze polskiej nazywa się „Złotym okresem“? 9. Stanowisko i znaczenie Skargi. 10. Cechy literatury XVII. w.

Klasa VIb. 1. W jakim stosunku pozostają do siebie historia danego narodu do jego historii literatury. 2. Przyczyny, które spowodowały rozkwit literatury w XVI. w.* 3. Projekty reform polityczno - społecznych u pisarzy polskich politycznych XVI. w.* 4. Znaczenie J. Kochanowskiego jako poety. 5. O. P. G. jako typ dramatu klasycznego. 6. Ideał państwa chrześcijańskiego w „Kazaniach sejmowych“ Skargi.* 7. O. P. G. jako pomnik obywatelskiego ducha J. Kochanowskiego. 8. Powody obniżenia poziomu literatury w pierwszej połowie XVII. w.* 9. Znaczenie Szymonowicza w literaturze polskiej. 10. Znaczenie W. Potockiego w literaturze polskiej.

Klasa VIIa. 1. Zasługi J. N. Niemcewicza.* 2. a) Znaczenie powieści historycznej, b) Wpływ przyjaźni na rozwój człowieka. 3. Krytyczne poglądy Brodzińskiego.* 4. a) Ideały młodzieży wileńskiej w świetle poezji Mickiewicza, b) Gustaw Mickiewicza a Werther Goethego. 5. Znaczenie wielkiej Improwizacji w III. cz. Dziadów.* 6. a) Istota i wartość pięknego charakteru. b) Obraz Polski w epoce napoleońskiej na podstawie „Popiołów“ Żeromskiego. 7. Liryczne dygresje w „Maryi“ Malczewskiego.* 8. Komiczna wartość postaci Papkina w „Zemście“ Al. Fredry.* 9. a) „Język nabawi chleba i sławy — język żywota pozbawi.“ (rozwiniecie), b) Wpływ Szekspira na „Balladynę“ Słowackiego, c) Powody upadku młodego Ramzesa (według „Faraona“ B. Prusa). 10. Myśl przewodnia i wartość artystyczna „Grobu Agamemnona.“ b) Znaczenie i wdzięk postaci Ellenai w „Anhellim.“

Klasa VIIb. 1. Zasługi J. U. Niemcewicza.* 2. a) Znaczenie powieści historycznej. b) Principiis obsta, sero medicina paratur (rozwiniecie). 3. Wpływ Uniwersytetu wileńskiego na rozwój oświaty w Polsce.* 4. a) Objaśnić słowa Mickiewicza: „Czucie i wiara silniej mówią do mnie, Niż mędrca szkiełko i oko.“ b) Pojęcie miłości w „Dziadach“ wileńskich. 5. Jaki wpływ wywarł upadek powstania na twórczość Mickiewicza.* 6) a) Siła i znaczenie przykładu w życiu ludzkim, b) Źródła klęsk i tryumfów Polski XVII. w. (według „Potopu“ Siekienwicza) 7. Miecznik w „Maryi“ jako typ kresowego szlachcica.* 8. Przeciwnieństwa

Чześnika i Rejenta w „Zemście“ Al. Fredry.* 9. Stosunek Kordyana do Konrada w III. cz. „Dziadów“ b) Jak maluje Słowacki przyrodę w młodzieńczych utworach? c) Życie ludowe w jednej z powieści polskich. 10. a) Znaczenie podróży na Wschód dla twórczości Słowackiego, b) Piekło syberyjskie w „Anhellim.“

Klasa VIII. 1. Świat fantastyczny w Balladynie i jego wpływ na ludzi.* 2. a) „Upaść może i naród wielki, zniszczyć nie może tylko nikczemny“ Staszic (rozwińcie). b) Rozbiór jednego z dramatów Słowackiego. 3. Znaczenie Króla-Ducha w twórczości Słowackiego.* 4. a) Pod jakim hasłem walczą hr. Henryk i Pankracy w „Nieboskiej - Komedyi“. b) Samuel Zborowski Słowackiego a „Duma o hetmanie“ Żeromskiego. c) Powstanie listopadowe w dramatach Wyspiańskiego. 5. Poglądy Krasińskiego na przeszłość Polski w „Przedświcie.“* 6) Charakterystyka działalności literackiej J. Korzeniowskiego.* 7. Ideały M. Romanowskiego.* 8. a) Parlamentaryzm polski, b) Polska jako przedmurze chrześcijaństwa, c) Stosunek Wyspiańskiego do romantyzmu.

b) w języku ruskim :

KLASA V. 1) Ліс в чотирох порях року. 2) Відношення між богами і людьми в Іліяді — на основі І п. Іліяди.* 3) а) Як відносить ся природа до виправи Ігоря? б) Провідна думка Слова о полку Ігореві.* 4) Алегорії в трох перших піснях Дантової „Божественної комедії“. 5) Доля сестри на основі М. Вовчка: „Сестра“.* 6) Значіне „Ідилі“ І. Фраяка.* 7) а) Провідні думки в Антигоні Софокля. б) Кого висьміває К. Карий в комедії „М. Боруля“. 8) Духова культура домонгольської Русі (На основі шкільної лектури)* 9) а) Ластівка оповідає свою подорож на південь і свій поворот. б) Прогулька за місто. 10) Вплив християнства на староруську літературу. (На основі шкільної лектури).*

KLASA VI. 1) а) Сухопутні і водні шляхи. б) Великі технічні здобутки останніх літ. 2) Під якими впливами стала розвивати ся староруська література? 3) Народні перекази в Першій руській літописи. 4) Боян в Слові о полку Ігореві.* 5) Причина упадку старинного світа. 6) а) Відносини на

Руси — на основі Слова о полку Ігоря. б] Князі в Слові о полку Ігоря. 7) Вплив татарських нападів на староруську культуру.* 8) Мова творів середньої доби української літератури.* 9) Весна — красна. 10) Відносини на Україні по Переяславським договорі на основі уступу літописи Самовидця п. н. „Чорна рада в 1663 р.“ *

KLASA VII. 1) Сила пісні в життю одиниці і народа. 2) Мотиви козацьких дум.* 3) а] Розвинути приповідку „Чуже сьвяте, своє найсьвятійше.“ б] Про приповідку: „Якось то буде“. 4] Причини розвою народної доби української літератури.* 5) Пощо вчимо ся чужі мови? 6) а] Аналіза прочитаних віршів М. Шашкевича. 8) Романтизм в поезиях М. Шашкевича.* 7) Вплив України на галицьке відродженє. 8) *Nom multa sed multum.* 9) а] Аналіза Шевченкового Заспіву [Дими мої....] б] Аналіза Шевченкового вірша „До Основ'яненка“*.

10) Учіте ся брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому навчайтесь
Й свого не цурайтесь. —

KLASA VIII. 1. В яким сьвітлі виступають люди, коли питаємо історію? 2) Гуманні ідеї в творах Шевченка.* 3) Характеристика осіб в хроніці Куліша п. н. „Чорна рада.“* 4) Великі люди належать до всеї людскости. 5) Нові мотиви в українській літературі в другій половині 19-го віку.* 6) Гуцили в творах Ю. Федьковича*. 7) Характери осіб в „Непримиреній“ О. Кониського.* 8) Характеристика нової української повісти.*

c) w języku niemieckim:

KLASA Va. 1. a) Die ersten Tage der Ferien. b) Der schönste Tag aus meinen Ferien. 2. Der Ausbruch des Krieges zwischen Cyrus und Artaxerxes. Auf Grund der Xenophonlektüre.* 3. *Nemo ante mortem beatus.* Mit Beispielen aus der Geschichte

zu belegen. 4. In welchem Zusammenhange steht das Chorlied in Schillers „Kranichen des Ibykus“ mit der Handlung des Gedichtes? * 5. a) Unsere Schulfeier zu Ehren der drei Dichterkürsten. b) Der Ringplatz in Drohobycz. 6. a) „Latarnik“ von Sienkiewicz. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.* b) Die Treue, sie ist doch kein leerer Wahn. (Nach Schillers „Bürgschaft.“) 7. Das Wasser als geologischer Faktor. 8. a) Was lehrt uns das Rückert'sche Gedicht „Chidher“? * b) „Latarnik“ von Sienkiewicz. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.* 9. Kulturbilder aus alt-römischer Zeit. (Auf Grund des Gedichtes „Pompeji und Herkulanum“ von Schiller). 10. Der Graf von Habsburg und der Priester. (Auf Grund des Gedichtes von Schiller „Der Graf von Habsburg“). * 11. Die Erziehung der Jugend in Athen und Sparta. Ein Vergleich. 12. Römische Vaterlandsliebe. (Nach dem Gedichte „Der Triumphator“ von Adolf Graf von Schack). * 13. Beschreibung eines Ausfluges im Monat Mai. 14. Warum nennen wir das Gedicht Goethes „Johanna Sebus“ eine Ballade? *

KLASA Vb. 1. Die Zauberflöte (Nach dem Märchen von L. Bechstein erzählt). 2. Das Urteil des Kronos (Nach Herders Paramythie „Das Kind der Sorge“). * 3. Wie und was für einen Gedanken verkörpert Schiller in seiner Romanze „Die Kraniche des Ibykus“? 4. Bau des modernen und des antiken Theaters (Auf Grund des Schulunterrichtes). * 5. Was versteht der Engländer unter dem Worte „Gentleman“? (Nach dem Lesestücke). 6. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (Zakrzewski Hist. pow. Bd. I.) 7. Die Macht der Freundestreue (Nach Schillers Romanze „Die Bürgschaft“). 8. Der Werdeprozess unseres Sonnensystems. (Nach dem Schulunterrichte.) 9. Disposition und Aufbau von Schillers „Taucher“.* 10. Todesritt, eine Episode aus dem Kriegesleben (Nach Laroche.) 11. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (Zakrzewski Hist. pow. Bd. I.)* 12. Scipio, ein Beispiel altrömischen Stolzes (Nach Kinkels Gedicht.) 13. Durch Irrtum zur Wahrheit (Nach Hebel.) 14. Ist der Zustand unseres Planeten ein unveränderlicher? (Nach der Schullektüre.)

KLASA VIa. 1. Reinekens dreimalige Ladung vor Gericht. 2. Die Gründe von Schillers Flucht aus Stuttgart.* 3. Die Ent-

* Tematy oznaczone gwiazdką były zadane do opracowania w szkole.

stehung der homerischen Epen. (Nach dem Lesestück.) 4. Sigurds Trug und Tod.* 5. Hektors Abschied von Andromache. (Nach Homer.) 6. Übersetzung aus dem Polnischen.* 7. Städtisches Leben im mittelalterlichen Deutschland. (Auf Grund des Lesebuchs.) 8. Zweifacher Sieg des Drachentöters in Schillers Romanze.* 9. Kultur und Bildungswesen bei den Arabern. (Auf Grund des Lesestückes.) 10. Der heilige Gral.* 11. Dorothea unter den Vertriebenen. 12. Kindesliebe. Nach der Erzählung von Wildenbruch „Das Orakel.“* 13. Ozeanreise auf einem Schnelldampfer. (Nach dem Lesebuch.) 14. Bertran de Born.*

KLASA VIb. 1. Durch welche List Reineke sich vom Galgen rettete. 2. Die Rückkehr der Griechen von Troja. Nach dem „Siegesfest“ von Schiller.* 3. Die Schädlichkeit geistiger Getränke. (Auf Grund des Lesestückes.) 4. Sigurd tötet den Drachen Fafnir.* 5. Jugurthas Umtriebe in Rom. Nach Sallust. 6. Übersetzung aus dem Polnischen.* 7. Eine deutsche Stadt im Mittelalter. (Auf Grund des Lesebuches.) 8. Demut und Kraft, die doppelte Palme des Johanniterordens. Auf Grund der Romanze von Schiller.* 9. Die Jagd im Mittelalter. (Nach dem Lesestück.) 10. Parcivals Irrfahrten.* 11. Das Schreckensbild der Revolution in „Hermann und Dorothea“. 12. Ein Besuch in der Klosterschule. Nach dem Lesestück aus Scheffels „Ekkehard.“* 13. Blüte und Verfall der deutschen Hansa. (Auf Grund des Lesebuchs.) 14. Das Glück von Edenhall.*

KLASA VIIa. 1. Die Sigurd- und die Atlisage in dem Nibelungenliede. 2. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (Zakrzewski, Hist. pow. Bd. II. S. 43.) 3. Volksepos und Kunstepos des deutschen Mittelalters. 4. Die Charakteristik Walthers von der Vogelweide.* 5. Walter von Stolzing und Sixtus Beckmesser in Wagners Musikdrama „Die Meistersinger von Nürnberg“. 6. Welche Umwälzung rief die Renaissance auf dem Gebiete der Malerei hervor? 7. Gottsched und seine Verdienste um die deutsche Bühne.* 8. Klopstocks Vaterlandsliebe im Lichte seiner Werke. 9. Entstehungsgeschichte von Goethes Lied „Kennst du das Land...“ und die Beziehung desselben zur polnischen Literaturgeschichte.* 10. „Das verschleierte Bild zu Saß“ von Schiller, ein Symbol des unlösbaren Daseinsproblems.

KLASA VIIb. 1. Spuren der Edda in dem Nibelungenliede. 2. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (Zakrzewski, Hist. pow. Bd. II. S. 43.)

Bd. II, S. 203.)* 3. Die althochdeutsche und die mittelhochdeutsche Dichtung. 4. Die Entstehung der deutschen Schriftsprache.* 5. Hans Sachs in der Literaturgeschichte und in Wagners Musikdrama „Die Meistersinger von Nürnberg“. 6. Anfänge und Entwicklung des deutschen Dramas bis zum Auftreten Lessings. 7. Die Renaissance, ihre Entwicklung und ihr Wesen.* 8. Klopstock im Lichte seiner Oden. 9. Bürgers „Lenore“ und ihre Bedeutung in der deutschen und der polnischen Literatur.* 10. Welche Idee liegt dem Romane „Peter Schlemihl“ von A. Chamisso zu Grunde.

KLASA VIII. 1. Bildung und Bildung (Mit Benützung des Lesestückes von Paulsen). 2. I. I. Rousseau's Bedeutung im allgemeinen und in der Weltliteratur insbesondere.* 3. Was meint Lessing von dem Bereiche und den Mitteln der Poësie und der bildenden Kunst? 4. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (Finkel — Głabiński „Hist. i statystyka mon. aust.-węg.“) 5. Schillers „Lied von der Glocke“ in Bezug auf Bau und Gedankenverkettung, auf deren Spur der Dichter zur Schilderung von verschiedenen Rollen der Glocke sich die Bahn bricht. 6. a) Was weiss Demetrius von seiner Jugend in dem ersten Akte der Schillerschen Tragödie und wie war es eigentlich? b) Odowski und Sapieha zwei Typen des altpolnischen Adels. (Nach Schillers „Demetrius“.) c) Zusammenkunftsszene des Demetrius mit dem Diak Andrej und ihre Folgen.* d) In wiefern bleibt Schiller in seinem „Demetrius“ der Geschichte treu? 7. Wesen und Kennzeichen der deutschen und der polnischen Romantik.* 8. Kurzer Bericht über meine letzte Lektüre.*

V. Tematy do piśmiennego egzaminu dojrzałości.

1. Temat łacińsko-polski: Livius, ab urbe condita lib. V. c. 41.

2. Temat grecko-polski: Plato, Gorgias rozdz. 79

3. Tematy polskie: a) Życie i zajęcia ziemiańskie szlachty polskiej w świetle literatury. b) Dzieje wojen Polski z Niemcami; c) Znaczenie nauk przyrodniczych dla życia dzisiejszego człowieka.

VI. Zbiory naukowe.

Biblioteka nauczycielska, umieszczona w sali konferencyjnej, jest zupełnie uporządkowana. Należy jeszcze ściągnąć dzieła wypożyczone przez nauczycieli, zajętych niegdyś w tut. zakładzie, a książki przepadłe stanowczo wykreślić. W roku bieżącym przybyły do biblioteki nauczycielskiej następujące dzieła:

a) przez zakupno: 1) Gaston Boissier: Tacyt, 2) Morawski: Dwaj cesarze Tyberyusz i Hadryan, 3) Helmi: Materialien zur Herodotektüre, 4) F. Sommer: Handbuch d. lat. Laut u. Formenlehre, 5) Hausen: Methodischer Lehrer-Komentar zur Anabasis, 6) Lange: „ „ „ „ „ „ „ Metamorph. 7) Ovids Metamorfosen v. Haupt (I—VII) u. Ehwald (8—15), 8) Kubik: Realerklärung u. Anschauungsunterricht bei der Lektüre des Tacitus, Horaz, Sallust u. Cicero, 9) Jäger: Horaz u. Homer im Gymnasialunterrichte, 10) Schneider Artur: Das alte Rom (11 Karten, 14 Tafeln), 11) Aus deutschen Lesebüchern Band IV. Abt. I. u. II., 12) R. Wagner: Meistersinger v. Bartösius, 13) Kallenbach: Czasy i ludzie, 14) Kallenbach: Nieznane pisma Adama Mickiewicza, 15) Kallenbach: O nieznanym pismach Adama Mickiewicza, 16) Lament chłopski na pany, wyd. Białe Kruki, 17) T. Pini: Pisma Krasińskiego, 18) A. Brückner: M. Rej, 19) Gubrynowicz-Hahn: Pisma J. Słowackiego, 20) M. Kridl: Mickiewicz w świetle nieznanym pism, 21) Grabowski: Poezya polska w po

1863 r. 22) Protokół ankiety ministeryalnej z 1908 (ref. szk.), 23) Dzieduszycki: Dokąd nam iść wypada, 24) Morsch: Das höhere Lehramt.

b) otrzymano w darze od Akademii Umiejętności w Krakowie: 1) Dr. W. Tokarz: Galicya w początkach ery józefińskiej, 2) X. St. Szydelski: Konstanty Zieliński, arcybiskup lwowski, 3) M. Sobeski: Uzasadnienie metody obiektywnej w estetyce, 4) K. Badecki: Pisma J. Dzwonowskiego, 5) Fr. Pułaski: Catechismus, 6) J. Czubek: Joachima Bielskiego Pieśń nowa i B. Paprockiego odpowiedź, 7) K. Badecki: Walna wyprawa do Wołoch, 9) Ad. Wrzosek: Jędrzej Śniadecki, 9) J. Tretiak: Bohdan Zaleski, 10) Ad. Żółtowski: Metoda Hegla i Zasady filozofii spekulatywnej, 11) Dr. L. Sawicki: Rozmieszczenie ludności w Karpatach zach., 12) J. Talko - Hryncewicz: Materiały do etnologii i antropologii ludów Azji środk., 13) W. Tokarz: Warszawa przed wybuchem powstania 1794 r., 14) Dr. J. Nusbaum: Zasady anatomii porównawczej, dar p. Dra Borego.

c) zakład prenumerował następujące pisma: 1) Biblioteka warszawska, 2) Encyklopedia wychowawcza, 3) Eos, 4) Geograph. Zeitschrift, 5) Iuventus, 6) Książka, 7) Kwartalnik etnograficzny, 8) Kwartalnik historyczny, 9) Lehrproben und Lehrgänge, 10) Literaturno - naukowy Wistnyk, 11) Muzeum, 12) Pamiętnik literacki, 13) Phönix, 14) Przegląd polski, 15) Przewodnik bibliograficzny, 16) Słownik jęz. polskiego, 17) Thesaurus linguae latinae, 18) Wszechświat, 19) Zeitschrift f. österr. Gymnasien, 20) Zeitschrift f. Zeichenunterricht, 21) Zeitschrift f. Lehrmittelwesen, 22) Vierteljahrschrift f. körperliche Erziehung, 23) Miesięcznik Tow. ochrony zwierząt, 24) Oesterr - Rundschau, 25) Ruch filozof., wraz z Przeglądem filozof.

B. Biblioteka dla młodzieży.

a) Polska.

Klasy V.—VIII. mają, każda dla siebie osobne szafki na książki, umieszczone po salach szkolnych, celem ułatwienia wypożyczania książek i kontrolowania lektury. Wskutek chwilowych stosunków w zakładzie wypożyczał książki dla klas wyższych tylko zawiadowca biblioteki dla uczniów. Uczniowie klas wyższych korzystali bardzo licznie także z biblioteki nauczycielskiej.

W klasach niższych otrzymywali nauczyciele języka polskiego na swe imię z biblioteki uczniów pewną ilość książek, by je rozdać uczniom, a następnie prowadzić wymianę i kontrolę lektury. Z biblioteki korzystali uczniowie klas II.—VIII. Biblioteka liczy obecnie 1992 dzieła w 2331 tomach.

W b. r. szkolnym zakupiono: 1) El. Berthet: Młodzież w pięciu częściach świata, 2) E. d' Hervilly: Przygody chłopca przedhistorycznego, 3) I. Korzeński: Obce ludy - obce kraje, 4) M. Bruner: Młody chemik, 5) A. Brzeziński: Z dziedziny przyrody i przemysłu, 6) A. Buckley: Życie roślin, 7) M. Arc-tówka: Rośliny krajowe: trujące, leczn. i jadalne, 8) P. O. Höcker: Olimpijczyk, 9) N. Żmichowska: Dańko z Jawuru, 10) Bulwer: Ostatnie dni Pompei, 11) E. A. Henty: Lew św. Marka, 12) Wł. Umiński: Wędrowiec leśny, 13) M. Koliskówna: Z dawnych czasów, 14) St. Gębarski: Robinson tatrzański, 15) G. Konopnicki: Co się dzieje na ziemi naszej, 16) A. Zielińska: Syn Ukrainy, 17) W. Przyborowski: Konfederat barski, 18) J. Orwicz: Wódz narodu, 19) St. Brykczyński: Moje wspomnienia, 20) Z. Bukowiecka: Pamiętniki Beniowskiego, 21) Ciembroniewicz: Mistrz Twardowski, 22) J. Gliński: Bazarz polski, 23) W. Szymański: Obrazki z życia znakomitych ludzi, 24) J. A. Zaleska: Młody wygnaniec, 25) D. Bełcikowski: B. Śmiały, 26) T. Jeż: Uskoki, 27) K. Tetmajer: Zawisza Czarny, 28) J. Kotarbiński: Pogrobowiec romantyzmu, 29) J. Chociszewski: Malowniczy opis Polski, 30) H. Taine: Podróż po Włoszech, 31) G. Daniłowski: Z minionych dni, 32) A. Gruszecki: W tysiąc lat, 33) Dla miliona, 34) M. Konopnicka: Prometeusz i Syzyf, 35) Italia, 36) El. Orzeszkowa: Anastazy, 37) Gloria Victis, 38) Bene nati, 39) Ascetka, 40) Wł. Reymont: Komedyantka, 41) Chłopi: Lato, 42) Z ziemi chełmskiej, 43) Marzyciel, 44) L. Stasiak: Rycerze śpiący w Tatrach, 45) St. Żeromski: Duma o hetmanie, 46) Powieść o udalym Walgierzu, 47) Sułkowski, 48) Antoniewicz: Grottger, 49) I. Matuszewski: Dyabeł w poezji, 50) G. W. Paulsen: Schopenhauer - Hamlet - Mefistofeles, 51) Aischylos: Dzieje Orestesa (J. Kasprówic) 52) J. Żuławski: Na srebnym Globie, 53) J. Kasprówic: Bunt Napierskiego, 54) St. Wyspiański: Legenda, 55) Wyzwolenie, 56) Akropolis, 57) Lelewel, 58) Sędziowie, 59) Skalka, 60) K. Wróblewski: Zasady piękna w sztuce, 61) Al. Brückner: M. Rey, 62) A. Sorel: Sprawa wschodnia w XVIII. w. 63)

I. Nitobe, Bushido; Dusza Japonii, 62) Toulouse - Marchande; Mózg i jego czynności, 63) W. Kalinka: Ostatnie lata panowania St. Augusta, 64) B. Prus: Dzieci, 65) Polska, obrazy i opisy, 66) S. Lagerlöf: Cudowna podróż, 67) K. Chmielowski: Ziemie polskie, 68) Nusbaum: Uczeń i uczniowie, 69) Kruszelnickij: Szkice, 70) Gawroński: Żydzi w poezji ludowej, 71) A. Kraushar: Kartki z pamiętnika Alkara, 72) Muthesius: Sztuka stosowana, 73) W. Dzieduszycki: Dokąd nam iść wypada? 74) Gide: Solidaryzm, 75) Tissandier: Rozrywki naukowe, 76) Stefanowska-Tobiczyk: Dzieje muzyki, 77) Van Dyck illustr. 78) Świerk: T. S. L. 79) K. Chłędowski: Rzym, 80) H. Sienkiewicz: Trylogia, 81) Wiry-

b) Ruska.

1) Франко: Коваль Басім, 2) Поеми, 3) Boa constrictor, 4) Коли ще звірі говорили (опр.), 5) Лис Микита (опр.), 6) Анна Русника королева.. (опр.), 7) Пушкін А. С.: Казка про Рибалку та Рибку, 8) Казки, 9) Др. К. Студинський: Генеза поет. тв. М. Шашкевича 10) Олесь: З журбою радість обнялась, 11) По дорозі в казку (Київ 1910), 12) Б. Лепкий: Начерк іст. укр. літер., 13) М. Гоголь: Страшна німста (Львів) 14) Дзвінок 1910 р., 15) Доманицький: Авторство М. Вовчка, 16) І. Левицький: Микола Джери (ілюстров), 17) Біда бабі Палажці, 18) Біда бабі Парасці, 19) Над чорним морем, 20) М. Левицький: Оповідання (Київ 1907), 21) П. Мирний: Книжка третя творів, 22) Русалка Дністрова — в друге видана, 23) В. Щербаківський: Архітектура у різних народів, 24) С. Ковалів: Похрестник і інші оповід., 25) О. Кобилянська: В неділю рано, . . . 26) Гемс — Сельмер Аґот: На далекій півночі, 27) Двоножний зівр: Образок із життя, 28) В. Пачовський: Сонце руїни.

c) Niemiecka.

Klasy V.—VIII. mają także na niemieckie książki szafki, umieszczone w salach naukowych, dlatego wypożyczanie tych książek może się odbywać tak samo jak książek polskich. W b. roku zakupiono: 1) 2 wyd. Graesera; 2) Goethe: Faust I. (51) (10 egz.), Gedichte (1¹/₄₅) 5 egz., Iphigenie auf T. (5 egz.); 3) Hebbel: Nibelungen (5 egz.); 4) Schiller: Fiesco (33) (10 egz.), Gedichte (18) (5 egz.), Kabale und Liebe (35) (5 egz.), Räuber (10 egz.); 5) Uhland: Gedichte (53) (5 egz.); 6) Wieland: Oberon

(⁶⁹/₇₀) (5 egz.); 7) Heldensage (36) 10 egz.); 8) Reich E.: Grillparzers Dramen 15. Universitäts- Vorlesungen; 9) Bytkowski S.: Gerh. Hauptmann, Naturalismus und Drama; 10) Reich E.: Ibsens Dramer; 20. Universitäts- Vorlesungen 1908 (2 egz.); 11) Arnold E.: Illustr. deut. Literaturgeschichte (Prachtband); 12) Grillparzer: Die Ahnfrau (B. N. Sz. W.) wyd. lwowskie (5 egz.).

C) Zbiór map i obrazów.

Map i obrazów historycznych liczy zakład 295, obrazów do nauki biblii i filologii klasycznej 185, a nadto 3 odlewy płaskorzeźb, modelowanych przez uczniów naszego zakładu.

Do nauki geografii służy dzieło w 3-ch tomach z widokami okolic, miast i typów mieszkańców.

Dla ćwiczeń praktycznych w języku niemieckim są osobne obrazy. Dla ozdoby sali i zwrócenia uwagi uczniów na piękności kraju rodzinnego zakupiono wielkie fotografie okolic, sąsiadujących z Drohobyczem, bardzo ładnie wykonane przez prof. Sicińskiego.

D) Gabinet przyrodniczy.

Do gabinetu przyrodniczego zakupiono w bieżącym roku następujące środki naukowe: Do nauki zoologii: *Alauda cristata*, *periplaneta orientalis* (rozwój w spirytusie); *aeschna grandis* (rozwój w spirytusie), *bostrychus typographus* (grupa biologiczna, płytę fiszbinu, tablicę przedstawiającą połów śledzi, tablicę Schmeila, orangutan, tablice Franka & Tschircha do anatomii i fizjologii roślin Serya III., obraz wybuchu Wezuwiusza, lupę demonstracyjną Reicherta, brzytwę do ręcznego mikrotomu.

Do biblioteki podręcznej: Stöckhardt: *Schule der Chemie* 21 Aufl., Voigt: *Praxis des naturkundl. Unterrichtes*.

Do nauki chemii i mineralogii w II. półr. klasy IV, zakupiono parownice porcelanowe i blaszane, Krystalniczki, aspirator, zlewki, probówki i rurki ze szkła łatwo i trudno topliwego, kolby i flaszki Erlenmeyera, flaszki Woulfa, przyrząd Kippa, składkę świderków do korków, pyknometr, wagę i ciężarki, tudzież równe odczynniki chemiczne. Nadto sprawiono małe digestorium w kształcie przenośnej szafki.

E) Gabinet fizyczny.

Do gabinetu fizycznego zakupiono w bieżącym roku następujące przyrządy : 1) Motor benzynowy do pędzenia dynamomaszyny. 2) Szaltownica na marmurowej płycie. 3) Woltmetr na 75 woltów. 4) Amperometr na 10 amperów. 5) Opornica. 6) Podwójna dźwignia do wyłączania. 7) Okiennice do sali fizyki.

Uzupełniono heliostat, naprawiono część przyrządów i uzupełniono najniezbędniejsze narzędzia ślusarskie.

Dla własnego użytku posiada zakład dwa scyoptykony i dwie sale, urządzone dla rzucania obrazów świetlnych.

F) Gabinet rysunkowy.

Z dotacyi zwyczajnej zakupiono w b. r. szkolnym : 4 sztuk trzymaków na modele i wzory do nauki rysunków (systemu Żaka), 1 tekę z wzorami „Natur-studien und Kompositionen“ v. Thomas Weigner.

VII. Pomoc dla ubogich uczniów.

A) BURSY.

a) Bursa polska im. Adama Mickiewicza dla młodzieży gimnazjalnej narodowości polskiej obrządku rzymsko-katolickiego jest tak obszerna, iż mogłaby bardzo wygodnie pomieścić 52 wychowanków, nadto łączy się z nią dobudowane skrzydło, w którym jest mieszkanie wiceprefekta. Pawilon izolacyjny z łazienką i pokojem dla chorych stoi odosobniony od głównego gmachu. Szpitalik ten nie mieścił dotąd żadnego wychowanka niebezpiecznie chorego lub ciężko chorego. Obok budynku bursy rozciąga się dość obszerne podwórze i ogród, w części oddany prefektowi pod uprawę warzywa, w części zasadzony drzewami i przeznaczony dla wychowanków do przechadzek i zabawy lub nauki. Ogródek ten ozdobiony jest pięknem popiersiem wieszczka Adama Mickiewicza, które spoczywa na odpowiednim cokole. Pomniczek odsłonięty został w tym roku z wielką domową uroczystością. Do uświetnienia tego obchodu, w którym wzięli udział członkowie Wydziału i ich rodziny, przyczynili się wychowankowie popisem swojej orkiestry dętej, śpiewami, ćwiczeniami gimnastycznymi i deklamacją. Słowo wstępne wypowiedział naucz. A. Brodnicki a na zakończenie przemówił prefekt bursy prof. Chrzastowski.

Jak w roku poprzednim tak i w roku bieżącym bursa wynajęła 4 sale w swoim budynku na pomieszczenie klas gimnazjalnych. Wskutek tego można było przyjąć na początku roku tylko uczniów 40, w ostatnich miesiącach roku szkolnego było ich jednak tylko 35. Opłata normalna wynosiła 25 koron, ale 12 uczniów było za opłatą znacznie niższą a 1 bezpłatnie. Zachowanie się wychowanków było w ogóle dobre, wynik klasyfikacji można nazwać pomyślnym, jeden z wychowanków złożył egzamin dojrzałości.

Bursą zarządza Wydział, którego przewodniczącym jest Józef Staromiejski, dyr. gimn., prefektem zaś był w roku bieżącym

prof. Fr. Chrzastowski a zastępcą prefekta prof. Fr. Pytel. Pomocy lekarskiej udzielali bezpłatnie pp. Dr. Zenon Pelczar i Dr. Br. Kozłowski. Wydatki na utrzymanie bursy pokrywa się z opłat uczniów i dobrowolnych ofiar dobrodziejów młodzieży, do których oprócz P. T. Obywateli miasta i okolicy zalicza się Wysoki Sejm krajowy, Świetna Rada powiatowa, Rada miasta Drohobycza, Kasa Oszczędności i Towarzystwo Zaliczkowe w Drohobyczu.

b) Towarzystwo „Bursa św. Jana Chrzciciela“ (Бурса св. Івана Хрестителя) w Drohobyczu utrzymywało 30 uczniów w swym parterowym domu przy ul. św. Jana 22. Wynajmowano nadto u sąsiada dwie izby, które miały służyć ewentualnie za szpitalik, jednak w tym roku, dzięki Bogu, nie trzeba ich było używać. Ekonomię i wychowanie prowadził prof. Włodz. Birczak, do pomocy w nauce uczniów dodany był prefektowi akademik. Na utrzymanie prócz opłat uczniów i wkładek członków Towarzystwa wpływały jednorazowe zapomogi od P. T. Dobroczyńców, Wysokiego Sejmu kraj., Świetnej Rady powiatowej, Rady miasta Drohobycza itd. Pomocy lekarskiej udzielał p. Dr. Włodzimierz Czapelski. Przewodniczącym Towarzystwa jest ks. Katecheta Polieukt Kmit.

c) Bursa Instytutu św. Włodzimierskiego przeznaczona dla uczniów, których rodzice przyznają się do narodowości ruskiej, mieściła 23 uczniów gimnazjalnych. Instytut posiada dla swoich wychowanków obszerny dom drewniany na wysokiem podmurowaniu, w ostatnim roku na ten cel zbudowany i jeszcze nie zupełnie wykończony, ale już w większej części zamieszkały, Przewodniczącym Towarzystwa jest Dr. Julian Siokało, prefektem bursy kandydat adwokacki Dr. Hładki.

d) Bursą im. bar. Hirscha dla uczniów wyznania mojżeszowego nie utrzymywała internatu, lecz udzielała zasiłków pieniężnych na opłatę szkolną, utrzymanie i ubranie.

W ostatniem sprawozdaniu rocznem bursa im. bar. Hirscha wykazuje w funduszu żelaznym 13. 129 kor. 28 hal., w dochodzie 5144 kor., 88 hal., w rozchodzie 4417 kor., 72 hal. Przewodniczącym Towarzystwa jest Dr. Marcei Fraenkel, adw. kraj. i zastępca burmistrza.

B) PUSZKI.

Fundusz ten powstaje z dobrowolnych datków składanych

a) przy wpisach, b) przez uczniów i nauczycieli w czasie egzort,
c) przez instytucje i dobrodziejów, d) z dochodu wpływającego
z fundacyi Jachniewiczowny. Rachunek z tego funduszu tak się
przedstawia :

1. DOCHÓD :

1. Pozostałość z roku 1910.	671 K 51 h.
2. Przy wpisach na rok 1911. zebrano	818 „ 80 „
3. Datki ofiarodawców	16 „ — „
4. Puszka polska	, 62 „ 98 „
5. Puszka ruska	, 14 „ 99 „
6. Dochód z koncertu	156 „ — „
7. Proceta od obligacyi	128 „ — „
8. Zwroty	, 10 „ — „
	Razem 1878 „ 28 „

II. ROZCHÓD :

1. Pomoc w chorobie	4 K 15 h.
2. Utrzymanie	65 „ — „
3. Książki	329 „ 80 „
4. Ubrania	361 „ 20 „
5. Część opłat i taks	65 „ — „
	Razem . 825 K 15 h.

Pozostaje na rok przyszły 1053 K. 13 h.



VIII. Kronika Zakładu.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 1. września 1910. W dwóch pierwszych dniach odbywały się egzamina wstępne. Uroczyste nabożeństwo, otwierające rok szkolny odbyło się dnia 3. marca 1910. w kościele parafialnym obrządku rzymsko-katolickiego.

Wpisy uczniów odbywały się dnia 29. i 30. czerwca 1910, do klasy Ia 30. i 31. sierpnia 1910 do wszystkich klas.

Egzamin wstępny do klasy I. odbył się w dwóch terminach: dnia 30. czerwca i 1. lipca a następnie dnia 1. września 1910. Do tego egzaminu przypuszczono przed wakacjami 130 uczniów publicznych, 8 uczennic publicznych, 32 prywatystów. Z pomiędzy nich reprobowano 26 uczniów publicznych i 19 prywatystów. Po wakacjach zgłosiło się do egzaminu wstępnego 43 uczniów publicznych, 5 uczennic publicznych, 21 prywatystów; z pomiędzy nich reprobowano 11 uczniów publicznych, 10 prywatystów. Razem w obu terminach przyjęto do klasy I. na mocy egzaminu wstępnego 173 uczniów i uczennic, reprobowano zaś 66.

W ciągu roku całego zapisało się 844 uczniów publicznych, 14 prywatystów i 54 prywatystek. Uczniów tych rozmieszczono w 19 klasach. Klasa I. miała 4 oddziały, klasy II.—III. po trzy oddziały, klasy V.—VII. po dwa oddziały, klasa VIII. jeden oddział. Ponieważ budynek gimnazjalny tej ilości klas pomieścić nie może, wynajęto cztery sale w bursie polskiej im. Ad. Mickiewicza dla pomieszczenia czterech klas tak, jak w roku ubiegłym.

Dnia 9. września i 19. listopada 1910 odbyło się uroczyste nabożeństwo za spokój duszy śp. Cesarzowej Elżbiety.

Dnia 24. września odbył się egzamin dojrzałości pod przewodnictwem dyrektora zakładu. Do egzaminu przystąpił uczeń publiczny Birnbaum Wolf i eksternista Szczypko Michał. Pierwszy złożył egzamin jednogłośnie, drugi większością głosów.

Dnia 4. października zakład obchodził dzień imienin Najj. Pana uroczystem nabożeństwem. Po nabożeństwie odbył się w auli uroczysty poranek.

Dnia 6. października uczniowie przystąpili do spowiedzi a dnia 7. października do Stołu Pańskiego.

Dnia 10. października Dyrekcyja otrzymała z Magistratu m. Drohobycza następujące pismo: „Przy pożarze, który wybuchł dnia 27. września 1910 w Drohobyczu na przedmieściu Zadwórne, zauważyłem, że w czasie akcji ratunkowej pomagali straży ogniowej najdzielniej liczni uczniowie tut. ck. gimnazjum i to z własnej chęci bez jakiegokolwiek wzywania ze strony policji ogniowej. Wobec tego czuję się w obowiązku zawiadomić o tem Świątyną Dyrekcyę a zarazem prosić o wyrażenie onego uznania i podziękowania tym młodym obywatelom a wychowankom tut. c. k. gimnazjum. Burmistrz Jarosz“.

Dnia 19. grudnia urządziła młodzież uroczysty obchód ku czci Adama Mickiewicza w sali Sokoła. Część muzyczną i deklamacyjną obchodu powtórzono wieczorem dla szerszej publiczności na dochód ubogiej młodzieży.



Dnia 6. stycznia zakład dotknięty został wielkim ciosem, przeniósł się bowiem najniespodziewaniej do wieczności prof. Anatol Łucyk, najserdeczniejszy kolega, ukochany przez uczniów nauczyciel. Z nim zeszedł do grobu jeden z tych, którzy potrafią być dla każdego grona rozumnym łącznikiem między członkami jego chociażby odmiennych zapatrywań, dla rodziców szczerym opiekunem ich dzieci chociażby z zaparciem się własnem, dla uczniów życzliwym aż do słabości lub w razie koniecznej potrzeby groźnym i budzącym wielki respekt ojcem. Te osobiste przymioty i zasługi śp. prof. A. Łucyka były powodem, iż pogrzeb jego był wspaniałą manifestacją uczuć i szacunku, jakie mu przez tę ostatnią posługę pragnęli okazać wszyscy bez różnicy stanu, narodowości i wyznań. Część jego pamięci!

Dnia 12. stycznia odbyło się nabożeństwo żałobne za duszę śp. prof. A. Łucyka w cerkwi parafialnej a dnia 16. stycznia przed godzinami szkolnemi nabożeństwo żałobne w kościele. Na obu nabożeństwach byli wszyscy uczniowie katolickiej religii.

Dnia 31. stycznia zakończono półrocze pierwsze rozdaniem półrocznych wykazów cenzur. W dniu tym jak również w dniu 1. lutego nie było nauki szkolnej.

Dnia 17. lutego odbył się egzamin dojrzałości dla abiturientów reprobowanych w terminie letnim 1910.

Dnia 29. marca odbył się uroczysty obchód ku uczczeniu poety T. Szewczenki z powodu 50. rocznicy jego śmierci. Dzień ten był wolnym od nauki szkolnej.

Dnia 8. — 11. kwietnia odbyły się rekolekcje dla uczniów obu obrządków katolickich; dnia 10. kwietnia przystąpiła młodzież do spowiedzi wielkanocnej a dnia 11. kwietnia do Stołu Pańskiego.

Dnia 22. — 24. maja odbył się w zakładzie pisemny egzamin dojrzałości; do którego zgłosiło się 35 uczniów publicznych. 1 prywatystka, 2 eksternistów.

Dnia 13. — 17. czerwca odbył się w zakładzie ustny egzamin dojrzałości pod przewodnictwem WP. Dra Karola Opuszyńskiego, c. k. kraj. inspektora szkół. Dnia 18. czerwca wręczono abiturientom w sposób uroczysty świadectwa dojrzałości.

Dnia 27. czerwca odbyła młodzież spowiedź a dnia 28. przystąpiła do Stołu Pańskiego.

Dnia 28. czerwca młodzież gimnazjalna wraz z gronem nauczycielskiem wzięła udział w nabożeństwie żałobnem za spokój duszy śp. Ces. Ferdynanda.

Dnia 30. czerwca zakończono rok szkolny uroczystem nabożeństwem dziękczynnem i rozdaniem świadectw rocznych.



IX. Wykaz książek szkolnych na rok 1911|12.

KLASA I.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Ślósarz, Katechizm religii katol. Wydanie 3. (gr.-kat.) Середній катехизм христ. катол. редакції одобрений австр. Єпископатом. **Język łaciński.** Samolewicz, Zwięzła gramatyka jęz. łacińskiego. Wyd. 6.; Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy. Wyd. 5. **Język polski.** Konarski, Zwięzła gramatyka języka polskiego; Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla I. klasy z ilustracyami. **Język ruski.** Kocowski i Ognowski, Metodyczna gramatyka. Czytanka ruska dla I. klasy. **Język niemiecki.** German, Petelenz Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 7. **Geografia.** Benoni i Tatomir, Krótki rys geografii. Oprac. Wierzbicki. Wyd. 9. **Historia powszechna.** B. Gebert i Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych. **Matematyka.** Ignacy Kranz, Arytmetyka na I. klasę, Ignacy Kranz, Geometria poglądowa na I. klasę. **Historia naturalna.** Nusbaum-Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 6.

KLASA II.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Ślósarz, Katechizm religii katol. Wyd. 3. (gr.-kat.) Середній катехизм християнсько-католицької редакції одобрений австр. Єпископатом. Літургіка. Видане Круга катихетів. **Język łaciński.** Samolewicz, Zwięzła gramatyka jęz. łacińskiego. Wyd. 6.; Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy. Wyd. 5. **Język polski.** Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9. i 10.; Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy z ilustracyami. **Język ruski.** Gramatyka jak w kl. I. Czytanka ruska dla II. klasy. Wyd. 3. **Język niemiecki.** German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 5. **Geografia.** Siwak, Geografia dla II. i III. klasy. **Historia powszechna.** Krotoski, Historia powszechna na niższe klasy. Tom I: **Matematyka.** Ignacy Kranz, Arytmetyka na II. klasę. Ignacy Kranz, Geometria poglądowa. **Historia naturalna.** Nusbaum-Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Rostafiński, Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 6.

KLASA III.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 1—3. Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu starego. Wyd. 5. (gr.-kat.) Торонський А. Історія біблійна старого завіта. Вид. 2. Літургіка. Видане Кружка Катихитів. **Język łaciński.** Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jęz. łacińskiego. Część II. Wyd. 9.; Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla III. klasy. Wyd. 2—4.; Cornelius Nepos. Wyd. Kłaka. **Język grecki.** Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. Wyd. 4.; Winkowski-Taborski-Passowicz, Ćwiczenia greckie. Wyd. 3. **Język polski.** Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—10.; Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy. Wyd. 2. **Język ruski.** Stocki-Gartner, Gramatyka ruska. Wyd. 2.; Wypisy ruskie dla III. klasy szkół średnich. **Język niemiecki.** German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla III. klasy. Wyd. 5.; Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 3. **Geografia.** Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna w opracowaniu Dr. E. Romera. Wyd. 12—13. **Historia powszechna.** Dr. Kazimierz Krotoski, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. w związku z historią powszechną. **Matematyka.** Ignacy Kranz, Arytmetyka na III. klasę; Ignacy Kranz, Geometria pogładowa na III. klasę. **Fizyka.** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 6.

KLASA IV.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu nowego. Wyd. 1—3. (gr.-kat.) Торонський А., Історія біблійна нового завіта. Вид. I. i II. **Język łaciński.** Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jęz. łacińskiego. Część II. Wyd. 9.; Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla IV. klasy. Wyd. 4.; Caesar, Commentarii de bello Gallico. Wyd. Terlikowskiego. **Język grecki.** Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. Wyd. 4.; Winkowski-Taborski-Passowicz, Ćwiczenia greckie. Wyd. 3. **Język polski.** Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—10.; Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy polskie. Tom IV. **Język ruski.** Gramatyka jak w III. klasie. Wypisy ruskie dla IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. **Język niemiecki.** German-Petelenz-Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 4.; Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 3. **Geografia.** Benoni-Majerski, Geografia austr.-węgierskiej

monarchii. Wyd. 5. **Historia powszechna**. Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4.; Rawer, Dzieje ojczyste. Wyd. 4. **Matematyka**. Dr. J. Mihulowicz, Arytmetyka dla IV. klasy. **Fizyka**. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 6. **Mineralogia z chemią**. Duchowicz-Wiśniowski, Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych.

KLASA V.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Jeż, Nauka wiary. Część I. (gr.-kat.) A. Торонський, Христ. катол. догматика фундаментальна і аполотетика для клас вищих. Вид. II. **Język łaciński**. Livius, Wyd. Majchrowicza. Ovidius, Wyd. Skupniewicza; Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka jęz. łacińskiego, Część II. Wyd. 5—7. **Język grecki**. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—4. Homera Iliada, Część I. Wyd. Sołtysika; Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. Wyd. 1—3. **Język polski**. Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla V. klasy. **Język ruski**. Łuczakowski, Wzory poezyi i prozy dla V. klasy. Wyd. 2. **Język niemiecki**. Ippoldt u. Adolf Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse, Wyd. 2. **Geografia**, **Historia powszechna**. Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4. i Część II. Wyd. 1—4. **Matematyka**. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Moćnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. Wyd. 5. i 6. **Historia naturalna**. Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 3. Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 2.

KLASA VI.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Dr. Siemiatycki, Dogmatyka szczegółowa. (gr.-kat.) A. Торонський, Догматика частна для вищих клас. 2. видане. **Język łaciński**. Sallustius, Wyd. Sołtysika, Bell. Iugurth.-Vergilius, Wyd. Rzepińskiego. Cicero, Wyd. Sołtysika, Catil.; Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jęz. łacińskiego, Część II. Wyd. 5—7. **Język grecki**. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—4. Homera Iliada, Część I. i II. Wyd. Sołtysika. Herodot. Wyd. Terlikowskiego. Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. Wyd. 1—3. **Język polski**. Tarnowski i Wójcik, Wypisy polskie. Część I. Wyd. 3. i 4. **Język ruski**. Paczowski, Wyimki z ukra-

inśko-ruskiego piśmiennictwa XI-XVIII. w. **Język niemiecki.** Ippolt u. A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. **Geografia i Historia powszechna.** Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 1—4. i Część III. Wyd. 1—2. **Matematyka.** Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Moćnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 6. Kranz, Logarytmy. **Historia naturalna,** Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 1—3.

KLASA VII.

Religia. (rzym.-kat.) Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 4. (gr.-kat.) Дорожинський, Етика: **Język łaciński.** Cicero. Wyd. Sołtysika, De imperio Cn. Pompei, Pro Archia poeta. Vergilius. Wyd. Rzepińskiego. Plinius. Wyd. Kukuli; Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka jęz. łacińskiego. Wyd. 5—7. **Język grecki.** Homera Odyssea. Wyd. Jezienickiego. Demostenes. Wyd. Schmidta.; Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. **Język polski,** Tarnowski i Wójcik. Wypisy polskie. Część I. Wyd. 3. i Część II. Wyd. 3. **Język ruski.** Barwiński, Wyimki z ukraińsko-ruskiej literatury XIX. w. Część I. Wyd. 4. **Język niemiecki.** Ippoldt u. A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. III. Teil, VII. Klasse. **Geografia i Historia powszechna.** Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Wyd. 1—2. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. **Matematyka.** Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Moćnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5. Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1. i 2. Kranz, Logarytmy. **Fizyka.** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 4. Tomaszewski, Chemia. Wyd. 2—4. **Propedeutyka filozoficzna.** Nuckowski, Podręcznik logiki ogólnej.

KLASA VIII.

Religia. (rzym.-ka.) Ks. Jougan, Historia kościoła katolickiego. Wyd. 3. (gr.-kat.) Ваплер-Стефанович, Історія християнської церкви. **Język łaciński.** Horatius, Wyd. Dolnickiego. Tacitus, Wyd. Staromiejskiego; Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka

jęz. łacińskiego. Część II. Wyd. 4—7. **Język grecki.** Platon, Wyd. Lewickiego. Sofokles. Wyd. Majchrowicza, Król Edyp. Homera Odyssea. Wyd. Jezienickiego; Fiderer, Gramatyka jęz. greckiego. **Język polski.** Tarnowski i Próchnicki, Wypisy polskie. Część II. Wyd. 3. **Język ruski.** Barwiński, Wyimki z ukraińsko-ruskiej literatury XIX. w. Część II. Wyd. 3. **Język niemiecki.** Ippoldt, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Klasse. **Geografia i Historia powszechna.** Głabiński-Finkel, Historia austro-węgierskiej monarchii i wiadomości polityczne i społeczne. Wyd. 3. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. **Matematyka.** Dziwiński, Zasady algebry. Wyd. 1—2. Moćnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5. Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1. i 2. Kranz, Logarytmy. **Fizyka.** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 3. i 4. **Propedeutika filozoficzna.** Lindner-Kulczyński, Wykład psychologii.



X. Statystyka uczniów.

(Liczby drobniejszym drukiem oznaczają prywatystów).

	K L A S A																				Razem
	Ia	Ib	Ic	Id	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	VIIa	VIIb	VIII		
I. Liczba uczniów.																					
1. Z końcem roku szkol. 1910.																					
2. Z pocz. r. szk. 1911. przyjęto																					
A) z innych zakładów:																					
a) z promocyą																					
b) repetentów																					
c) po przerwie																					
B) z tutejszego zakładu:																					
a) z promocyą																					
b) repetentów																					
c) po przerwie																					
Razem . . .																					
3. W ciągu I. półrocza przyjęto																					
" " " ustąpiło																					
Pozostało z końcem I. półrocza																					
W ciągu II. półrocza przyjęto																					
" " " ustąpiło																					
Liczba uczniów z końcem II. półr.																					

KLASA

K L A S A																		Razem																					
Ia	Ib	Ic	Id	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIIa	VIIb	VIII																						
A) Według miejsca urodzenia.																																							
a) z Drohobycza																			13 ⁸	19	15	12	12 ⁶	16	24	7 ¹	14	14	12 ³	17	6 ¹	23	8 ¹	10	8 ¹	16	14	260 ²⁷	
b) z powiatu drohobyskiego																			15 ⁷	13	17	7	18 ⁶	16 ¹	16	11 ²	18	16 ¹	9 ²	12	15 ²	9	10 ²	4 ¹	7 ¹	5	8	226 ²⁵	
c) z innych powiatów																			15 ¹	14	7	20 ¹	18 ²	18	11 ¹	12 ¹	11	12 ¹	18 ³	20	10 ³	5	12 ²	15	8 ²	5	14 ¹	245 ²¹	
d) z Czech																			—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
e) ze Śląska																			—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
f) z Bukowiny																			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
g) z Austrii dolnej																			—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
h) z Ameryki																			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
B) Według miejsca pobytu rodziców.																																							
a) z Drohobycza																			22 ¹⁵	33	26	26	30 ¹²	16	40	21 ⁹	28	29 ²	25 ⁸	37	16 ⁵	31	20 ⁶	23 ¹	12 ³	21	23 ¹	470 ⁶²	
b) z powiatu drohobyskiego																			18	11	11	9 ¹	15 ¹	19 ¹	10 ¹	10 ¹	13	12	13	8	15 ¹	5	4 ²	1	4 ¹	4	8	190 ⁹	
c) z poza pow. drohobyskiego																			3 ¹	2	4	4	3 ¹	15	1	—	2	1	2	4	1	1	6	7	7	1	6	70 ²	
C) Według pomieszczenia.																																							
a) u rodziców																			23 ¹⁶	34	25	28 ¹	32 ¹⁴	36 ¹	40 ¹	21 ¹⁰	28	29 ²	25 ⁸	37	17 ⁶	31	20 ⁸	23 ¹	14 ¹	21	23 ¹	507 ⁷³	
b) w bursie polskiej																			10	—	—	—	8	1	—	5	—	4	—	—	2	—	—	1	—	—	1	32	
c) " ruskiej																			—	5	11	—	—	7	8	—	6	3	1	—	1	—	1	1	1	1	—	2	47
d) na stancyach																			10	7	5	11	8	6	3	5	9	10	10	12	12	6	9	9	6	8	5	11	153

D) Według języka ojczystego.

[illegible]

E) Według wyzn. religijnego.

a) rzymsko-kat.	21 ²	9	10	12	23 ⁴	10	12	14 ⁴	9	11	22 ⁴	9	10 ¹	8	12 ²	9	8 ¹	7	9 ¹	225 ¹⁰
b) grecko-kat.	6	12	13	7	8	16	14	4	15	10	2	6	13	10	7 ¹	7	4	6	6	166 ¹
c) ewangelickiego	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
d) mołeszowego	16 ⁴	24	18	20 ¹	17 ¹⁰	23 ¹	25 ¹	13 ⁶	19	20 ²	16 ⁴	34	9 ⁵	19	11 ⁵	15 ¹	11 ¹⁴	13	21	344 ¹⁰

F) Wiek uczniów.

Lat	11	miało
"	12	"
"	13	"
"	14	"
"	15	"
"	16	"
"	17	"
"	18	"
"	19	"
"	20	"
"	21	"
"	22	"
"	23	"
"	24	"

IV. Stypendya.

Liczba stypendystów
Ogólna suma stypendyów

—	—	1	—	1	—	2	1	—	1	1	—	—	8
—	—	200	—	240	—	—	252	240	—	400	90	—	1510

V. Klasyfikacja uczniów.

a) Uzupełnienie klasyfikacyi
za rok szkolny 1910.

Do egz. popraw. i uzup. prze-
znaczono przy końcu r. 1910..

Egzamin poprawczy złożyło

Egzaminu popraw. nie złożyło

Egzaminu uzupel. nie złożyło

Nie klasyfikowano

Według tego wyniku ostatecz-
ny rezultat klasyfikacyi za r.
1910. jest następujący :

Chlubnie uzdolnionych
Uzdolnionych

Na ogół uzdolnionych

Nieuzdolnionych i niekl.

Razem

3	3	7	2	2 ²	—	2	4 ⁶	1	7	4	2	2 ¹	3	5	1	3 ¹	—	6 ¹	57 ¹⁰
24 ⁸	23	22	17	31 ⁴	26	33	26 ¹	24	14 ¹	31 ³	24	29 ⁶	23 ²	15 ³	27	33	—	45	467 ²⁸
7 ²	5	5	7	6 ¹	11	4	3	3	6	3 ¹	6	—	—	—	—	—	—	—	66 ⁴
7	11	11	14	8 ¹	9	13	1 ¹	4 ¹	8	6 ¹	9	4 ²	10	7 ¹	2	5	—	1	130 ⁷
41 ¹⁰	42	45	40	47 ⁵	46	52	34 ⁷	32 ¹	35 ¹	44 ⁵	41	35 ⁹	36 ²	27 ⁴	30	41 ¹	—	52 ¹	720 ¹⁹

ab

K L A S A

Razem

	Ia	Ib	Ic	Id	Ila	Ilb	Ilc	IIla	IIlb	IIlc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	Vib	VIIa	VIIb	VIII
b) Klasyfikacya uczniów z końcem r. szk. 1911.																						
Chlubnie uzdolnionych . . .	0 ⁶	2	3	4	2 ¹	2	4	2 ²	1	—	4 ⁵	2	4	1	1 ³	2	4	3	3 ¹	44 ¹⁸		
Uzdolnionych	28 ⁴	25	26	25	33 ⁴	41	34	13 ²	26	25	18 ¹	36	14 ¹	18	25 ³	22	17 ¹	17	32	475 ¹⁶		
Na ogół uzdolnionych . . .	3 ²	5	3	1	7 ²	2	8	4 ¹	8 ¹	9	7 ¹	6	—	—	—	—	—	—	—	63 ⁵		
Do egzaminu poprawczego .	3 ¹	—	2	3	1	—	1	1 ²	2 ¹	—	2	—	4 ²	10 ¹	4	1	1	5	1	41 ⁶		
Do „uzupełniającego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nieklasyfikowanych	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nieuzdolnionych	9	13	7	6	5 ²	5	4	11 ¹	6	8	9 ¹	3	10 ¹	8	0 ¹	5	1	1	1	112 ⁶		
Razem	43 ¹¹	46	41	39	48 ⁸	50	51	31 ⁸	43 ²	42	40 ⁷	50	32 ⁸	37	30 ⁷	31	23 ¹	26	37 ¹	740 ⁵¹		

Klasyfikacya uczniów.



XI. Klasyfikacya uczniów za rok 1910|11.

KLASA I A

Chlubnie uzdolnieni:

Horszowska Szarlota (pryw.)	Meszyńska Jadwiga (pryw.)
Engelberg Rachela (pryw.)	Reiterówna Marya (pryw.)
Zweiówna Fani (pryw.)	

Uzdolnieni:

Borak Henryk	Maciczka Adolf
Brach Jan	Morgensternówna Anna (pryw.)
Dickmanówna Gusta (pryw.)	Morski Kazimierz
Dziewoński Franciszek	Müller Leon
Gottlieb Ozyasz	Nastioszyn Jan
Halpern Zygmunt	Paczosa Karol
Hajnosz Kazimierz	Roth Schaje
Henefeld Izrael	Rothmann Zygmunt
Hopfinger Marek	Schollenberger Artur
Hütterówna Marta (pryw.)	Schollenberger Tadeusz
Klepacki Mieczysław	Schreierówna Joanna (pryw.)
Kociuba Jakób	Steciów Miron
Krawczyk Bronisław	Szypajło Władysław
Krogulski Władysław	Świętnicki Roman
Lankau Maryan	Tepper Hersch
Linder Józef	Wilf Abraham

Na ogół uzdolnieni:

Banaś Michał	Dobosz Józef
Gasser Aron	

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono uczniów: 4.

Nieuzdolnionych : 9.

KLASA I. B.**Chlubnie uzdolnieni:**

Goldberg Salo

Łoik Jan

Uzdolnieni :

Biłas Joachim

Mischke Leon

Ellenberg Rudolf

Osmakiewicz Wiktor

Gawęda Andrzej

Rothenberg Mendel

Halpern Salomon

Ruhdörfer Leib

Hofmann Mojżesz

Sarak Jan

Jäger Izak

Sitek Robert

Kadlewicz Wincenty

Sperber Efroim

Kaliczak Elias

Spunt Salamon

Kozulskiewicz Emilian

Stroński Mikołaj

Leśniański Ferdynand

Sussman Abel

Mager Naftale

Thau Maurycy

Marków Jan

Welgusz Jan

Werner Adolf

Na ogół uzdolnieni :

Berger Samuel

Turner Aron

Durybaba Dymitr

Wegner Dawid

Weissman Izak

Nieuzdolnionych : 13.

Nie klasyfikowano : 1.

Klasa I. C.**Chlubnie uzdolnieni :**

Fell Bolesław

Heimberg Leo

Katz Abraham

Uzdolnieni :

Berger Stanisław

Diaków Bazyli

Biłyj Mikołaj

Geisler Stefan

Bugiera Dymitr

Heimberg Jakób

Ciunyk Stefan

Heimberg Michał

Jurków Teodor
 Kelhoffer Artur
 Klinghoffer Adolf
 Kolarz Zygmunt
 Korpak Józef
 Kutyk Mikołaj
 Lantner Markus
 Liszka Julian
 Miszler Ernest

Petryk Stefan
 Springer Herman
 Susiuk Aleksy
 Suszkiewicz Jan
 Tepper Natan
 Turnschein Hersch
 Vermöglich Mojżesz
 Zwilling Benjamin
 Zymyn Grzegorz

Na ogół uzdolnieni:

Berger Herman

Kumor Emil
 Wachtel Jakób

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono uczniów: 2.

Nieuzdolnionych: 7.

Klasa I. D.

Chlubnie uzdolnieni:

Oberlärder Chaim
 Pineles Dawid

Safrin Leopold
 Zając Mieczysław

Uzdolnieni:

Adler Mojżesz
 Badak Jędrzej
 Bernstein Simon
 Besen Erwin
 Chłoń Jan
 Fritz Roman
 Genteman Edward
 Halpern Iser
 Helzer Osias
 Kaznowski Mieczysław
 Keller Witołd
 Koppel Salomon

Kupfermann Möriz
 Kupfermann Samuel
 Lachowicz Ignacy
 Mazurek Michał
 Neubauer Izak
 Osiowski Michał
 Podfilipski Leopold
 Rakoczyj Stefan
 Robak Jerzy
 Rohrberg Dawid
 Sozański Stanisław
 Sucharek Władysław
 Teicher Samuel

Na ogół uzdolniony:

Kriegel Jonasz

Do egz. pop. po wakacyach przeznaczono uczniów: 3

Nieuzdolnionych: 6**Klasa II. A.****Chlubnie uzdolnieni:**

Brydówna Stefania (pryw.) Korczyński Sas Stanisław
 Pachtman Juliusz

Uzdolnieni:

Anker Natan	Łeszków Michał
Bergwerk Maksymilian	Neusteinówna Mina (pryw.)
Biberstein Feliks	Prinz r. Luchs Maks.
Bocian Kazimierz	Rand Samuel
Budracka Amalia (pryw.)	Rerutkiewicz Tadeusz
Chomet Emil	Rosner Mates
Dadaniak Leon	Rudnicki Włodzimierz
Drwota Ignacy	Smolnicki Tadeusz
Dubik Tadeusz	Spitzmanówna Helena (pryw.)
Dućko Włodzimierz	Spring Adolf
Dziubka Karol	Struk Józef
Fuchsberg Filip	Sussmann Benjamin
Horowitz Peilet	Sussmanówna Regina (pryw.)
Kelhofer Samuel	Tomaszek Waleryan
Klisiecki Leopold	Weingarten Maurycy
Kowalów Jan	Weredyń Stefan
Kucza Karol	Zielonka Bonifacy
Lalka Włodzimierz	Ziemski Jan

Zuckerberg Leizor

Na ogół uzdolnieni:

Abratowski August	Król Stanisław
Burzyńska Karolina (pryw.)	Pawlik August
Halberstein Berisch	Pawłowski Józef
Hawryłów Teodor	Sozański Michał (pryw.)
	Steuer Józef

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia : 1.

Nieuzdolnionych :

5 uczniów publicznych i 2 prywatystki.

Klasa II. B.

Chlubnie uzdolnieni :

Buń Jan

Nusblat Adam

Uzdolnieni :

Białas Stefan

Kumor Bronisław

Białogłowicz Adolf

Kuzan Eustachy

Blauaug Samuel

Löwenberg Hemyr

Bobeszko Stefan

Löwenberg Jakób

Cynada Mojżesz

Paczosa Tadeusz

Farysej Jan

Panek Antoni

Farysej Piotr

Pechthold Fabian

Feuerstein Markus

Pomeranz Jakób

Fleischer Maks

Rappaport Chaim

Franko Jan

Romański Maryan

Grenso Edward

Rosberger Samuel

Grünstein Lejzor

Rosenrauch Józef

Hecht Jakób

Rubin Józef

Jachno Bogdan

Szych Ignacy

Josefsberg Mojżesz

Tabak Aleksander

Katz Izak

Tabak Chaim

Kawecki Karol

Teitelbaum Abraham

Klein Piotr

Weselyj Bazyli

Kociuba Andrzej

Wojtowicz Józef

Kuchtyń Józef

Wowk Jan

Znak Piotr

Na ogół uzdolnieni :

Sozański Stefan

Żuk Władysław

Nieuzdolnionych : 5,

Klasa II. C.

Chlubnie uzdolnieni:

Propper Max
Schreier Leonard

Schuster Franciszek
Słotwiński Stanisław

Uzdolnieni :

Bejba Jan
Cybulski Kazimierz
Dickman Adolf
Dzióba Tadeusz
Eckstein Michał
Ernest Karol
Faryma Piotr
Fiała Eugeniusz
Flunt Włodzimierz
Frajt Michał
Gartenberg Mojżesz
Grauer Leon
Jacków Piotr
Josefsberg Markus
Josefsberg Mordche
Kammermann Hermann
Kleist Ozyasz

Kociuba Piotr
Kocko Włodzimierz
Kreppel Adolf
Kronisch Hermann
Lesiak Stanisław
Liebermann Wolf
Łucieczka Piotr
Reichmann Max
Rothmann Josef
Słoniewski Józef
Steciów Włodzimierz
Swyszcz Elias
Szwabowicz Kazimierz
Turnheim Mieczysław
Wawryk Dymitr
Weingarten Markus
Zacharyak Michał

Na ogół uzdolnieni :

Balicki Julian
Gärtner Baruch
Grenik Witold
Mazurczak Bazyli

Rabbach Benjamin
Tanne Georg
Wahl Hermann
Winter Leon

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia : 1.

Nieuzdolnionych: 5.

Klasa III. A.

Chlubnie uzdolnieni:

Jawrowerówna Berta (pryw).	Szajna Stanisław
Meszyńska Marya (pryw.)	Prokopów Michał

Uzdolnieni:

Arway Adam	Magas Paweł
Artz Adolf	Mandelbaum Wilhelm
Eksler Zygmunt	Propper Izaak
Fischerówna Zofia (pryw.)	Schönfeld Natan
Gottlieb Leon	Sozański Mirosław
Kammermanówna Rebeka (pryw.)	Tannenbaum Jakób
Lauterbach Adam	Waldmann Bruno
	Zielonka Michał

Na ogół uzdolnieni :

Balicki Wiktor	Chmiołek Mieczysław
Chmiołek Engeniusz	Domadzierski Karol
	Podolska Marya (pryw.)

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1 ucznia publicznego i 2 prywatystki.

Nieuzdolnionych:

11 uczniów publicznych i 1 prywatystka

Klasa III. B.

Chlubnie uzdolniony :

Łuciów Łukasz

Uzdolnieni :

Adamski Stanisław	Grossfeld Jakób
Bechtloff Antoni	Hallamann Mojżesz
Ehrenfeld Wolf	Heimberg Jakób
Gold Abraham	Hewryk Jan
Grenik Mieczysław	Iwanyk Mikołaj

Janikowski Stanisław
 Jarecki Włodzimierz
 Klisiecki Władysław
 Kowałów Stanisław
 Kreisberg Dawid
 Kriegel Mojżesz
 Laufer Lejzor
 Martyn Teodor

Rothenberg Izrael
 Schuster Hersch
 Steciuk Michał
 Stojałowski Roman
 Tanne Leon
 Tchórzelski Hieronim
 Wagmann Salamon
 Znak Eustachy

Na ogół uzdolnieni :

Badian Aron
 Bukład Tadeusz
 Gasser Salamon
 Gawęda Czesław

Henefeld Berl
 Jaworski Elias
 Podfilipski Władysław
 Robak Tomasz
 Wiksel Herman

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono uczniów 2

Nieuzdolnionych : 6.

Klasa III. C.

Uzdolnieni:

Dubyk Jan
 Grudziński Otto
 Heimer Natan
 Horszowski Abraham
 Kornblüh Abe
 Kowałów Jan
 Kreisberg Adolf
 Kriegel Moritz
 Krupiczka Tadeusz
 Kułyk Jan
 Lew Jan
 Łemech Bazyli

Metanomski Dawid
 Moldauer Eisig
 Niemiłowicz Mikołaj
 Niżankowski Zenon
 Penner Arnold
 Pieczko Władysław
 Schmer Israel
 Solczak Mieczysław
 Sowiak Mikołaj
 Tabak Henryk
 Tatarski Jan
 Tepper Nusen
 Wald Henryk

Na ogół uzdolnieni .

Jasienicki Sabin	Niedzielski Maryan
Liebermann Szymon	Selinger Chaim
Liszka Ludwik	Sussman Samuel
Metanomski Kornel	Werner Karol

Wieszczek Józef

Nieuzdolnionych: 8.

Klasa IV. A.

Chlubnie uzdolnieni :

Fischerówna Wilma (pryw.)	Reiterówna Bronisława (pryw.)
Kofler Oskar	Staromiejska Janina (pryw.)
Kozołubski Juliusz	Szwabowiczówna Zofia (pryw.)
Kurek Aleksander	Töpfer Seinwell
Wilderówna Emila (pryw.)	

Uzdolnieni :

Baumgarten Samuel	Mazur Marcin
Bloch Abraham	Mędrzycki Antoni
Drohobycki Michał	Nieświatowski Stefan (pryw.)
Dzióba Eugeniusz	Noel Bronisław
Godkowicz Antoni	Rechner Maryan
Grauer Herman	Rudermann Juliusz
Kordek Władysław	Schiffman Mojżesz
Kümmelheim Józef	Szajna Antoni
Lachowicz Michał	Uleniecki Bolesław
Więckowicz Karol	

Na ogół uzdolnieni:

Backenroth Maksymilian (pryw.)	Janczałek Stanisław
Eliasiewicz Władysław	Josefsberg Samuel
Feuerstein Alfred	Knebloch Stanisław
Halberstein Jakób	Rogosz Jan

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów: 2.

Nieuzdolnionych: 9.

Klasa IV. B.

Chlubnie uzdolnieni:

Flecker Leopold	Josefsberg Samuel
-----------------	-------------------

Uzdolnieni:

Chomet Izidor	Lipner Hersch
Danhoffner Mieczysław	Löwenberg Henryk
Dichter Herman	Maczek Karol
Dornstrauch Benjamin	Oberländer Aleksander
Fastmann Lippe	Oberländer Jakób
Fiała Tadeusz	Ringel Leon
Fink Józef	Rothenberg Mojżesz
Gabrysz Łukasz	Sanedlig Herman
Getreu Leon	Schwartz Matias
Hauptmann Meilech	Schweng Izak
Hoffner Maurycy	Szandrowski Józef
Hopfinger Samuel	Sussman Wilhelm
Horowitz Markus	Tatomir Teofil
Kammermann Henryk	Wawryk Michał
Körner Jakób	Weingarten Henryk
Kreisberg Aron	Weingarten Mojżesz
Kupferberg Izaak	Wilf Ansel
Lieberman Jakób	Winnicki Michał
	Ziller Mojżesz

Na ogół uzdolnieni:

Gabrysz Łukasz	Partyka Franciszek
Hawryłów Włodzimierz	Spitzman Feiweł
Kuśnir Włodzimierz	Szczepanowicz Ignacy

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono uczniów: 2

Nieuzdolnionych: 3.**Klasa V. A.****chlubnie uzdolnieni:**

Eliasiewicz Marciłi	Kotarba Benjamin
Gartenberg Henryk	Stoffel Adam

Uzdolnieni:

Burzyński Ludwik	Kupferbeg Leon
Chorkowców Ignacy	Löwenberg Maks
Czuszak Grzegorz	Lustig Jakób
Eisner Aleksander	Maczek Jan
Galiński Adam	Pricak Mikołaj
Goldhamerówna Ernest. (prywat.)	Schmer Jakób
Hławacz Mikołaj	Weilnerówna Stan. (prywat.)

Winnicki—Radziewicz Stefan Wisznowski Stanisław
Zuckerberg Edward

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów :4.

Nieuzdolnionych: 10

Klasa V. B.

Chlubnie uzdolniony :

Terlecki Eustachy

Uzdolnieni ;

Anker Chaim	Karp Ozyasz
Bardach Mojżesz	Kornhaber Józef
Borysławski Teodor	Kossak Bazyli
Brunnengraber Rubin	Kurz Mojżesz
Bulfan Albin	Rappaport Izrael
Goldhamer Karol	Tabak Mojżesz
Hoffmann Elias	Tabak Naftale
Iwanowski Jan	Teitelbaum Maurycy
Jarema Michał	Wekluk Bazyli

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów 10.

Nieuzdolnionych: 8.

Klasa VI. A.

Chlubnie uzdolnieni:

Aschkenazówna Hala (prywatnie.)	Schusterówna Fryderyka (prywatnie.)
Fischerówna Anna (prywatnie.)	Wilder Józef

Uzdolnieni:

Bartoszewski Mieczysław	Duma Franciszek
Bernfeld Maryan	Gabrysz Wawrzyniec
Bernstein Chaim	Janocki Henryk
Boroński Roman	Kiwacki Mikołaj
Ciba Ludwik	Klisiecki Jan
Czernecki Adam	Körnerówna Sara (prywatnie.)
Dawidman Elias	Oseredczuk Teodor
Dobromilski Michał	Rosenblatt Dawid

Krechowicz Piotr
 Łagusz Piotr
 Łucyk Andrzej
 Mischke Adam
 Niżankowski Emil

Schiffmanówna Marjem. (pryw.)
 Sternberg Mojżesz
 Wasilewska Stanisława (pryw.)
 Tannenbaum Mojżesz
 Teicher Mojżesz

Złupko Andrzej

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono uczniów: 4

Nieuzdolniona: 1. uczenica (pryw.)

Klasa VI. B.

Chlubnie uzdolnieni:

Daszkiewicz Tadeusz

Harth Leon

Uzdolnieni:

Ascher Artur
 Gabrysz Józef
 Grzyb Adolf
 Heinberg Feiweł
 Hnatków Jan
 Jawrower Otto
 Keller Juliusz
 Kloś Franciszek
 Kocko Roman
 Lesiak Stanisław
 Łucyk Andrzej

Łuczyński Alfred
 Łysiak Miron
 Małyk Andrzej
 Metanomski Justyn
 Segal Ozyasz
 Spindler Hiller
 Straussman Leon
 Szwabowicz Mieczysław
 Uhrynowicz Franciszek
 Wiesel Markus
 Zagórski Jan

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 1 ucznia.

Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono 1. ucznia.

Nieuzdolnionych 5.

Klasa VII. A.

Chlubnie uzdolnieni:

Friedländer Michał
 Kahane Ignacy

Kiesler Maryan
 Pelczar Kazimierz

Uzdolnieni:

Bachman Chaim
 Banko Zdzisław
 Diug Michał
 Grech Joachim

Herschdörfer Szymon
 Knebloch Władysław
 Krupiczka Stefan
 Lów Izrael

Messinger Szama
Metanowski Maryan
Ribner Jan
Ruhdörfer Ignacy
Sawicki Konstanty

Stefczak Grzegorz
Strzelczyński Konstanty
Tustanowski Emil
Wagmann Rafnel
Wagschal Leon

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono ucznia 1

Nieuzdolniony 1.

Klasa VII. B.

Chlubnie uzdolnieni :

Chajes Michał

Händel Adolf

Uzdolnieni :

Bakenroth Salomon
Bloch Dawid
Dziedziniewicz Maryan
Fritz Jan
Klinghofer Samuel
Kobryn Jan
Kupfeberg Bruno
Lisowski Stanisław

Nizankowski Miron
Pełczyński Leon
Popławski Władysław
Rutter Mojżesz
Stark Chaskel
Szypajło Mikołaj
Tanne Abraham
Tatarski Włodzimierz

Zwei Izrael

Do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczo uczniów 5.

Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono 1. ucznia

KLASA VIII.

Chlubnie ukończyli:

Błażkiewicz Jan
Licht Mendel

Staromiejska Jadwiga (pryw.)
Weiss Maksymilan

Ukończyli :

Ambros Michał
Brasiliten Baruch
Chmiołek Maryan
Cybulski Józef
Dub Teofil
Dyk Fryderyk
Fastmann Józef
Goldhamer Henryk
Goldhamer Stanisław
Hammerschmid Izidor
Hopfinger Hersch
Josefsberg Nachem
Jurkow Bazyli
Knebloch Bronisław
Krajczyk Emil
Książek Ferdynand

Lanner Mojżesz
Lantner Dawid
Lichtschein Meilech
Lieberman Wilhelm
Pallas Stefan
Pilpel Emanuel
Pomeranz Wolf
Schreier Liepe
Rosenblatt Izidor
Schreier Ozyasz
Stankiewicz Leon
Szemelowski Michał
Tatarski Teofil
Tiegerman Ignacy
Tokarzewski Michał
Weingarten Dawid

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1 ucznia. Nie ukończył 1.

XII. Wynik egzaminu dojrzałości.

Do egzaminu dojrzałości w terminie letnim b. roku szkolnego zgłosiło się: 37 uczniów publicznych, 1 prywatystka i 2 eksternistów — razem 40. Z tych 2 uczniów publicznych nie przypuszczono.

Komisja egzaminacyjna pod przewodnictwem WP. Dra Karola Opuszyńskiego, ck. inspektora szk. śred. uznała:

a) za dojrzałych z odznaczeniem uczniów publicznych	3
prywatystkę	1
b) za dojrzałych uczniów publicznych	27
eksternistów	2
c) reprobowała na pół roku uczniów publicznych .	3
d) W czasie egzaminu odstąpiło uczniów publicznych	2
Razem	38

Wykaz imienny abiturientów

a) dojrzali z odznaczeniem: Błażkiewicz Jan, Licht Mendel, Staromiejska Jadwiga (pryw.), Weiss Maksymilian.

b) dojrzali: Ambros Michał, Brasiliten Baruch, Chmiótek Maryan, Cybulski Józef, Dub Teofil, Dyk Fryderyk, Fastmann Józef, Golhamer Henryk, Goldhamer Stanisław, Hammerschmid Izidor, Hopfinger Hersch, Josefsberg Nachem, Jurkow Bazyli, Knebloch Bronisław, Krajczyk Emil, Książek Ferdynand, Lanner Mojżesz, Lantner Dawid, Lichtschein Meilech, Lieberman Wilhelm, Pallas Stefan, Pilpel Emanuel, Schreier Liepe, Stankiewicz Leon, Szemelowski Michał, Tiegerman Ignacy, Tokarzewski Michał, Markus Eugeniusz (ekst.), Muszyński Mikołaj (ekst.).

XIII. Do wiadomości rodziców i opiekunów.

Wpisy uczniów na rok 1911/12 odbywać się będą w dniach 30. i 31. sierpnia b. r. Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględnione.

Do wpisu uczniowie winni zgłosić się osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów, przedłożyć świadectwo z ostatniego półrocza i zapłacić 2 kor. na zbiory naukowe; uczniowie nowo do zakładu wstępujący mają wykazać się metryką, świadectwem szczepienia ospy lub rewakcynacyi, odbytej niedawniej jak przed rokiem i prócz datku na zbiory naukowe uiścić takse wstępną w kwocie 4 koron 20 hał.

Egzamin wstępny do I. kl. odbywa się w 2 terminach z końcem roku szkolnego 30. czerwca i 1. lipca i dnia 1. i 2. września. W każdym z tych terminów rozstrzyga się o przyjęciu ucznia stanowczo, a powtórzenie egzaminu wstępnego w innych zakładach jest wzbronione.

Do egzaminu wstępnego do klasy I. ma każdy uczeń przynieść ze sobą książkę polską i niemiecką z IV. kl. szkoły ludowej i przybory do pisanja.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do kl. I.:

a) Z religii: wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych.

b) Z języka wykładowego: Czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom i piśmienny rozbiór jednego zdania pojedynczego z kilku zwykłymi określeniami.

c) **Z języka niemieckiego:** Czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników, zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiany słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyczajszych czasowników mocnych, zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych, poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść poda się uczniom przed dyktowaniem w języku wykładowym.

d) **Z rachunków:** Pisanie liczb do miliona włącznie, biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Egzamina poprawcze odbędą się dnia 30. i 31. sierpnia.

Opłata szkolna w kwocie 30 kor. na każde półrocze musi być złożoną w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza.

Uczniowie klasy I. złożą ją za I. półrocze w ciągu miesiąca listopada.

Według rozp. c. k. Rady Szk. kraj. z dnia 15. kwietnia 1894 l. 7342 ma każdy uczeń między 1. a 15. lutego złożyć 1 kor. na cele zabaw szkolnych.

Rodzice i opiekunowie powinni zasięgnąć wiadomości w Dyrekcyi przed umieszczeniem ucznia na stancyi, aby uniknąć często niemiłych następstw. Również jest obowiązkiem rodziców i opiekunów porozumiewać się często ze szkołą o postępie i prowadzeniu się uczniów. W tym celu będą się gromadzili panowie profesorowie co drugą niedzielę po nabożeństwie w sali konferencyjnej i z całą gotowością będą udzielali potrzebnych wyjaśnień.

W Drohobyczu, dnia 30. czerwca 1911.

Józef Staromiejski
dyrektor.

